KOMISIJAS LĒMUMS

2004. gada 20. oktobris

par Vācijas Valsts Atbalstu Norddeutsche Landesbank -Girozentrale

(izziņots ar dokumenta numuru C(2004) 3926)

(Autentisks ir tikai teksts vācu valodā)

(Dokuments attiecas uz Eiropas Ekonomikas zonu)

(2006/738/EK)

EIROPAS KOPIENU KOMISIJA,

ņemot vērā Eiropas Kopienas dibināšanas līgumu, jo īpaši tā 88. panta 2. punkta 1. apakšpunktu,

ņemot vērā Eiropas Ekonomikas zonas līgumu, jo īpaši tā 62. panta 1. punkta a) apakšpunktu,

pēc tam, kad dalībvalstis un ieinteresētās puses aicinātas izteikt apsvērumus saskaņā ar minētajiem noteikumiem ([1]), un ņemot vērā šos apsvērumus,

tā kā

I. PROCEDŪRA

(1) Procedūra attiecas uz Lejassaksijas federālās zemes veikto trīs reģionālo trasta kompāniju (*LTS*) fondu pārskaitīšanu uz Norddeutsche Landesbank–Girozentrale (*"NordLB"*). Procedūra ir saistīta ar sešām citām procedūrām pret Vāciju par aktīvu pārskaitīšanu uz reģionālajām bankām, jo īpaši uz Westdeutsche Landesbank žirocentrāli (*"WestLB"*).

(2) Komisija 1993. gada 12. janvārī nosūtīja Vācijai pieprasījumu sniegt informāciju par kapitāla palielināšanu bankā *WestLB* sakarā ar dzīvokļu celtniecības veicināšanas iestādes (*"Wfa"*) integrāciju, kā arī līdzīgiem citu federālo zemju reģionālo banku pašu līdzekļu palielinājumiem. Lūgumā tika arī jautāts, kurās reģionālajās bankās ir notikusi valsts veicināšanas programmu līdzekļu pārskaitīšana, kā arī lūgta informācija par šo darījumu tiesiskajiem pamatojumiem.

(3) Vācija nosūtīja atbildes vēstules 1993. gada 16. martā un 1993. gada 17. septembrī. Komisija pieprasīja plašāku informāciju 1993. gada 10. novembrī un 1993. gada 13. decembrī un saņēma rakstisku atbildi no Vācijas 1994. gada 8. martā.

(4) Federālā Vācijas banku apvienība (*"BdB"*), kas pārstāv Vācijā reģistrētās privātbankas, oficiālās vēstulēs 1994. gada 31. maijā un 1994. gada 21. decembrī paziņoja Komisijai, ka, pamatojoties uz 1991. gada 17. decembra likumu, Lejassaksijas federālajai zemei piederošās daļas aktīvos, kas paredzēti dzīvokļu celtniecības, lauksaimniecības un rūpnieciskās ražošanas veicināšanai, kopš 1991. gada 31. decembra ir pārskaitītas uz banku *Nord LB*. *BdB* uzskatīja šāda veida bankas *Nord LB* pašu resursu palielināšanu par konkurences traucējumiem savā labā, jo nav panākta vienošanās par atlīdzību, kas atbilstu tirgus ekonomikā strādājoša ieguldītāja principam. Ar minēto otro vēstuli *BdB* iesniedza formālu sūdzību un pieprasīja Komisijai ierosināt procesu pret Vāciju saskaņā ar EK līguma 93. panta 2. punktu (tagad EK līgums, 88. pants, 2. punkts). 1995. gada februārī un martā, un 1996. gada decembrī vairākas atsevišķas bankas pievienojās savas apvienības sūdzībai.

(5) Komisija vispirms pārbaudīja aktīvu pārskaitīšanu uz *WestLB*, paziņojot, ka pārskaitījumi uz citām reģionālajām bankām, jo īpaši uz *NordLB*, tiks pārbaudīti, ņemot vērā *WestLB* lietas ([2]) rezultātus. Šajā lietā ar lēmumu 2000/392/EK ([3]) Komisija beidzot 1999. gadā atzina atbalsta pasākumus (starpība starp samaksāto atlīdzību un tirgū pieņemto atlīdzību) par nesavienojamiem ar kopējo tirgu un deva rīkojumu par atbalsta atprasīšanu. Šo lēmumu Eiropas Kopienu Pirmās instances tiesa atcēla ar 2003. gada 6. marta spriedumu par divu elementu nepietiekamo pamatojumu, aprēķinot atlīdzības lielumu, bet citādi to pilnā apjomā apstiprināja. Komisija 2004. gada 20. oktobrī , ņemot vērā vienošanos starp sūdzības uzturētāju, *WestLB* un Ziemeļreinas-Vestfālenes federālo zemi, publicēja jaunu lēmumu, kas ņēma vērā tiesas kritiku.

(6) Lēmuma 2000/392/EK pielikumā Komisija 1999. gada 1. septembrī nosūtīja Vācijai pieprasījumu sniegt informāciju par pārskaitījumiem uz citām valsts reģionālajām bankām. Vācija 1999. gada 8. decembra atbildes vēstulē

([1]) OV C 81, 04.04.2003., 2. lpp.

([2]) OV C 140, 05.05.1998., 9. lpp.

([3]) OV L 150, 23.06.2000., 1. lpp.; tika iesniegta apelācija no Vācijas (Rs. C 376/99), no Ziemeļreinas-Vestfālenes (Rs. T-233/99) un no bankas *WestLB* (Rs. T 228/99); Komisija ierosināja procesu par līguma noteikumu pārkāpšanu (Rs. C 209/00).

sniedza informāciju par reģionālo trasta kompāniju fondu pārskaitījumu uz *NordLB*, kas pēc Komisijas pieprasījuma sniegt sīkāku informāciju, tika papildināta 2001. gada 22. janvāra vēstulē.

(7) Komisija 2001. gada 1. martā rakstiski lūdza plašāku informāciju, jo īpaši par kapitāla pārskaitījumiem, ko veikusi *Niedersächsische Sparkassen und Giroverband* ("*NSGV*"), uz ko Vācija nosūtīja atbildi 2001. gada 15. maijā.

(8) Komisija ar oficiālu vēstuli 2002. gada 13. novembrī informēja Vāciju par savu lēmumu uzsākt formālu procedūru sakarā ar Lejassaksijas federālās zemes veicināšanas fondu pārskaitījumu uz *NordLB*, , balstoties uz EK līguma 88. panta 2. punktu. Vienlaikus Komisija uzsāka procedūru par līdzīgiem veicināšanas aktīvu pārskaitījumiem pret *Bayerische Landesbank – Girozentrale, Landesbank Schleswig-Holstein – Girozentrale, Hamburgische Landesbank – Girozentrale* un *Landesbank Hessen-Thüringen*. Pirms tam Komisija jau 2002. gada jūlijā bija uzsākusi procedūru par aktīvu pārskaitījumu *Landesbank Berlin*.

(9) Lēmumi par procedūras uzsākšanu tika publicēti *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī* ([1]). Komisija aicināja citus dalībniekus izteikt savu viedokli.

(10) Ar oficiālu vēstuli 2003. gada 11. aprīlī Vācija paziņoja savu nostāju jautājumā par procedūras uzsākšanu bankas *NordLB* lietā.

(11) Ar oficiālu vēstuli 2003. gada 29. jūlijā *BdB* paziņoja kopēju viedokli par visiem 2002. gada 13. novembra lēmumiem. Par *BdB* viedokli Vācija ar 2003. gada 30. oktobra ziņojumu nosūtīja Ziemeļreinas-Vestfālenes federālās zemes valdības un akciju sabiedrības *WestLB* AG atbildi sakarā ar procesiem par *LTS* pārskaitījumu uz *NordLB*.

(12) Pēc Komisijas 2003. gada 1. septembra pieprasījuma Vācija 2003. gada 24. oktobrī oficiālā vēstulē sniedza plašāku informāciju un izteica savu piekrišanu *BdB* viedoklim attiecībā uz *NordLB*.

(13) Komisija 2004. gada 7. aprīlī un 2004. gada 3. maijā nosūtīja Vācijai pieprasījumu sniegt plašāku informāciju un saņēma atbildi 2004. gada 27. maijā un 2004. gada 28. jūnijā. Vācija 2004. gada 16. augustā un 9. septembrī papildināja iepriekšējā paziņojumā izteikto viedokli..

(14) Sūdzības uzturētājs *BdB*, Ziemeļreinas-Vestfālenes federālā zeme un akciju sabiedrība *WestLB* AG 2004. gada 19. jūlijā nosūtīja pagaidu vienošanos par atbilstošu atlīdzību sakarā ar pārskaitītajiem aktīviem. Saskaņā ar viņu viedokli, izpieņemot lēmumu, Komisijai šī atlīdzība jāņem vērā. Tieši tāpat *BdB*, Lejassaksijas federālā zeme un *NordLB* nosūtīja priekšlikumu par vienošanos sakarā ar piemērotu atlīdzību par pārskaitītajiem *LTS* aktīviem. Turpmāk Komisija saņēma vairākas oficiālas vēstules no ieinteresētajām pusēm, arī no Vācijas. Galīgo vienošanās formulējumu, sakarā ar *LTS* aktīvu pārskaitījumu uz *NordLB*, Komisija saņēma 2004. gada 7. oktobrī.

([1]) OV C 81, 04.04.2003., 2. lpp.

II. PASĀKUMU SĪKS APRAKSTS

1. *NORDDEUTSCHE LANDESBANK (NORDLB)-GIROZENTRALE*

(15) *NordLB*, kurā tika iekļauta *LTS*, ir valsts kredītiestāde, pēc tiesiskās formas tā ir publisko tiesību iestāde ar mītni Hannoverē, Braunšveigā, Magdeburgā un Švērīnē. Koncerna bilances summa ir aptuveni 193 miljardi EUR (2003. gada 31. decembrī), un tā ir viena no Vācijas lielākajām bankām. Šobrīd *NordLB* nodarbina ap 9 500 darbinieku.

(16) *NordLB* izveidojās 1970. gadā, apvienojoties četrām valsts kredītiestādēm *(Niedersächsische Landesbank, Braunschweigische Staatsbank einschließlich Braunschweigische Landessparkasse, Hannoversche Landeskreditanstalt und Niedersächsische Wohnungskreditanstalt-Stadtschaft)*.

(17) Brīdī, kad stājās spēkā šeit izmeklētā kapitāla pārskaitīšana, bankas *NordLB* īpašnieces bija Lejassaksijas federālā zeme ar 60 % un *Niedersächsische Sparkassen- und Giroverband* ("*NSGV*"), kā publisko tiesību organizācija, ar 40 %.

(18) Ar diviem valsts līgumiem, attiecīgi 1991. un 1992. gadā, Lejassaksijas, Saksijas-Anhaltes un Meklenburgas-Priekšpomerānijas federālās zemes vienojās izmantot banku *NordLB* kā šo zemju kopēju iestādi. Ar 1993. gada 12. janvāri dalībnieku un galvotāju struktūra tika mainīta šādi: Lejassaksijas federālā zeme – 40 %, *NSGV* – 26,66 %, Saksijas-Anhaltes federālā zeme –10 %, Meklenburgas-Priekšpomerānijas federālā zeme – 10 %, *Sparkassenbeteiligungsverband Sachsen-Anhalt* ("*SBV*") – 6,66 %, Sparkassenbeteiligungszweckverband Mecklenburg-Vorpommern ("SZV") – 6,66 %.

(19) Bankai *NordLB*, atbilstoši tās Statūtiem, ir jāpilda reģionālās bankas, krājkases centrālās bankas un komercbankas uzdevumi. Tā var veikt arī dažāda veida darījumus, kas kalpo bankas, tās īpašnieku, kā arī federālo zemju municipālo organizāciju mērķiem. Braunšveigas apgabalā banka *NordLB* darbojas kā krājkase. Banka *NordLB* piedāvā finanšu pakalpojumus privātajiem klientiem, uzņēmumiem, organizācijām un valsts iestādēm, un ir nozīmīgs dalībnieks starptautiskajos kapitāla tirgos gan savā, gan arī citu parāda dokumentu emitentu vārdā. Tāpat kā daudzām Vācijas universālajām bankām, arī bankai *NordLB* ir dalība vairākās finanšu institūcijās un citos uzņēmumos.

(20) Banka *NordLB* piedalās visnozīmīgākajos pasaules finanšu un tirdzniecības forumos. Bankai ir biržas birojs Frankfurtē, filiāles Londonā, Ņujorkā, Singapūrā, Stokholmā, Helsinkos un Šanhajā, pārstāvniecības Oslo, Tallinā un Pekinā, kā arī meitas uzņēmumi Londonā, Cīrihē, Luksemburgā, Rīgā, Viļņā un Varšavā.

(21) 2003. gadā bankas *NordLB* pašu līdzekļu daļa kredītiestādē bija 11,5 % un koncernā10,1 %; pašu kapitāla daļa veidoja 7,1 % kredītiestādē un 6,3 % koncernā. Pašu kapitāla rentabilitāte 2003. gadā bija ap [...] (*) %.

2. *REĢIONĀLĀS TRASTA AĢENTŪRAS (LTS)*

(22) 1948. gadā Lejassaksijas federālajā zemē izveidoja "Trasta aģentūru", kuras uzdevums bija sociālās dzīvokļu celtniecības veicināšana. Pamatojoties uz tā saucamo trasta līgumu starp federālo zemi un banku *NordLB*, banka pārņēma veicināšanas aktīvu pārvaldīšanu, kā arī trasta aģentūras uzdevumus. Pamatojoties uz šo un vēl diviem tāda veida trasta līgumiem, banka *NordLB* kļuva par tiesisko – bet ne saimniecisko – īpašnieku un pārvaldītāju veicināšanas aktīviem, kas paredzēti dzīvokļu celtniecības, zemes agrārās un saimnieciskās attīstības veicināšanai. Veicināšanas aizdevumi tika izsniegti bankas vārdā, bet saimnieciski – uz federālās zemes rēķina.

(23) Trīs reģionālās trasta aģentūras (*LTS*) nav tiesiski patstāvīgas, taču banka *NordLB* tās vada kā suverēnas, saimnieciski, personāla ziņā un organizatoriski atdalītas komercstruktūras. Visas trīs *LTS* ir atbrīvotas no juridiskās personas ienākumu nodokļa, no rūpala un mantas nodokļa.

(24) *LTS–Wohnungswesen* pārvalda dzīvokļu celtniecības mērķīpašumu, kā arī federālās zemes galvojumus dzīvokļu celtniecības veicināšanai. It sevišķi tā veicina jaunceltnes, dzīvokļu īpašumu un īres dzīvokļu modernizāciju, kā arī dzīvokļu īpašumu pirkšanu un iegūšanu.

(25) *LTS–Agrar* pārvalda publiskos aizdevumus un subsīdijas lauksaimniecības veicināšanai, jo īpaši investīcijas lauksaimniecībā un mežsaimniecībā.

(26) *LTS–Wirtschaft* piešķir un pārvalda aizdevumus un subsīdijas ekonomikas veicināšanas jomā, galvenokārt investējot mazajos un vidējos uzņēmumos, kā arī uzņēmumu dibināšanā. Tā apkalpo ES Kopienas iniciatīvu INTERREG un ir atzīta par finanšu vidutāju "Joint European Venture" (*JEV*) ietvaros.

(*) Konfidenciāla informācija.

3. *KAPITĀLA PRASĪBAS ATBILSTOŠI DIREKTĪVAI PAR PAŠU LĪDZEKĻIEM*

(27) Atbilstoši Padomes 1989. gada 18. decembra direktīvai 89/647/EEZ par kredītiestāžu maksātspējas koeficientu [1] (turpmāk tekstā "Maksātspējas direktīva") un 1989. gada 17. aprīļa Padomes direktīvai 89/299/EEZ par kredītiestāžu pašu resursiem [2] (turpmāk tekstā "Direktīva par pašu resursiem"), tika veikti grozījumi Likumā par bankām ("KWG"), kas noteica, ka bankām ir jābūt garantētajam kapitālam ne mazākam kā 8 % no izsvērto risku aktīvu summas. No šīs summas vismaz četriem procentu punktiem jāatspoguļo tā saucamais pamatkapitāls ("1. klase" – Kapitāls), kas ietver kapitāla daļas, kuras kredītinstitūtam tieši un neierobežoti pieder, lai būtu iespējams nepieciešamības gadījumā nosegt risku vai zaudējumus. Pamatkapitāls ir izšķirīgi nozīmīgs jebkuras bankas kopējā nodrošinājumā no uzraudzības viedokļa, jo papildkapitāla ("2. klase" – Kapitāls) lielums, lai segtu riskantos darījumus, tiek atzīts tikai bankas rīcībā esošā pašu kapitāla apmēros.

(28) 1993. gada 30. jūnijā Vācijas bankām tika noteikts obligātais garantētais kapitāls saskaņā ar jaunām prasībām atbilstoši direktīvai par maksātspēju un direktīvai par pašu resursiem [3].

(29) Pirms direktīvas par maksātspēju ieviešanas, atbilstoši Vācijas likumiem, daudzām reģionālajām bankām bija samērā mazs garantētais kapitāls. Tādēļ attiecīgajāmm kredītiiestādēm bija steidzami nepieciešams pastiprināt pašu kapitāla bāzi, lai novērstu uzņēmējdarbības ekspansijas ierobežošanu vai vismaz noturētu esošo darījumu līmeni.

(30) Saspringtās budžeta situācijas dēļ publiskie akcionāri nespēja iegūt svaigu kapitālu, no otras puses tie nevēlējās privatizēt un finansēt papildkapitālu kapitāla tirgos. Tādējādi tika nolemts īstenot aktīvu, respektīvi, kapitāla pārskaitījumus, piemēram, gadījumā ar banku *WestLB* tika ieskaitīts Ziemeļreinas-Vestfālenes federālās zemes dzīvokļu celtniecības veicināšanas fonds (*Wfa*), gadījumā ar banku *NordLB* tika ieskaitīti tā saucamie veicināšanas fondi no trim reģionālajām trasta kompānijām (*LTS*).

[1] OV Nr. L 386, 30.12.1989, atcelta un aizstāta ar Direktīvu 2000/12/EK, OV Nr. L 126, 26.05.2000.

[2] OV Nr. L 124, 05.05.1989., atcelta un aizstāta ar Direktīvu 2000/12/EK, OV Nr. L 126, 26.05.2000.

[3] Saskaņā ar maksātspējas direktīvu, kredītiestādēm pašu līdzekļiem ir jābūt viemaz 8 % apmērā no to risku izsvērtajiem aktīviem, kamēr pēc vecajiem Vācijas noteikumiem tika prasīti 5,6 %; šī kvota gan pamatojās uz pašu līdzekļu definīciju, kas bija saistošāka nekā tā, kas ir spēkā kopš pašu līdzekļu direktīvas ieviešanas.

4. *LTS LĪDZEKĻU PĀRSKAITĪJUMS UN TĀ IEDARBĪBA*

a. PĀRSKAITĪJUMS

(31) Balstoties uz likumu par Lejassaksijas federālās zemes veicināšanas fondu pārskaitīšanu par garantēto pašu kapitālu bankas *NordLB* žirocentrālē ([1]), kas tika pieņemts Lejassaksijas landtāgā 1991. gada 17. decembrī, federālās zemes Finanšu ministrija tika pilnvarota ieskaitīt šīs federālās zemes daļas no triju *LTS* veicināšanas fondiem bankā *NordLB* kā pašu kapitālu apgrozības līdzekļiem. Turklāt federālā zeme uzņēmās saistības pārskaitīto veicināšanas fondu tā tirgus vērtībā turēt ne zemāku par 1,5 miljardiem DEM.

(32) Lejassaksijas federālā zeme 1991. gada 20. decembrī, atbilstoši likumam, noslēdza ar banku *NordLB* Ieskaitījuma līgumu, ar kuru federālā zeme savas daļas no veicināšanas fonda pilnībā ieskaitīja *NordLB* kā garantēto pašu kapitālu. Šā veicināšanas fondu pārskaitījuma mērķis bija par 1,5 miljardiem paaugstināt DEM banku uzraudzības tiesiski noteikto *NordLB* pašu kapitālu.

b. LTS VĒRTĪBA

(33) Banka *NordLB* 1992. gada 21. februārī paziņoja kontroles sabiedrībai "Treuarbeit AG" ieskaitīto fondu vērtību uz 1991. gada 31. decembri. Tā atzina, ka ieskaitītā īpašuma kopējā vērtība veido 1,7544 miljardus DEM un apliecināja, ka kopā ar šo ieskaitījumu un bankas *NordLB* bilancē uz 1991. gada 31. decembri, kā pašu kapitāla uzrādīto mērķnoguldījumu summa, ir 1,5 miljardi DEM, kas uzskatāmi par ievērības cienīgiem.

(34) Vērtības, ko Lejassaksijas federālā zeme no veicināšanas fonda ieskaitīja bankā *NordLB*, tiek tekoši uzskaitītas. Sekojošā tabula atspoguļo ieskaitītās vērtības līdz 2003. gada beigām:

Termiņš	Vērtība milj. DEM
31.12.1991	1 754,4
31.12.1992	[...]
31.12.1993	[...]
31.12.1994	[...]
31.12.1995	[...]
31.12.1996	[...]
31.12.1997	[...]
31.12.1998	[...]
31.12.1999	[...]
31.12.2000	[...]
31.12.2001	[...]
31.12.2002	[...]
31.12.2003	[...]

(35) Pamatojoties uz kontroles sabiedrības "Treuarbeit AG" ekspertu slēdzienu, banka *NordLB* 1992. gada 26. februārī pieprasīja Federālajai kredītiestāžu uzraudzības pārvaldei (*BAKred*) banku uzraudzības tiesisko atzinumu par mērķnoguldījumu 1,5 miljardi DEM apjomā atzīšanu par garantētajiem pašu līdzekļiem atbilstoši Likumam par bankām *(KWG) § 10 2. punkta 2. teikumam.*

(36) 1993. gada 26. jūlijā *BAKred* atzina pagaidām 1,5 miljardus DEM kā garantēto pašu kapitālu. Pēc tam, kad *BAKred* noskaidroja Lejassaksijas federālās zemes pienākumus attiecībā uz veicināšanas fondu vērtības noturēšanu vismaz 1,5 miljardu DEM līmenī, uzraudzības iestāde 1993. gada 22. novembrī beidzot atzina, ka tai vairs nav sākotnējo šaubu par mērķnoguldījumu vērtības saglabāšanu. Pirms oficiālas *LTS* veicināšanas fondu atzīšanas par pašu kapitālu *BAKred* pieļāva veicināšanas fondu faktisku izmantošanu kā garantēto ieguldījumu, ciktāl tas bija nepieciešams, lai atbilstu tajā brīdī spēkā esošajiem maksātspējas priekšrakstiem.

(37) Summa 1,5 miljardu DEM apjomā no ieskaitīšanas brīža tika iegrāmatota kā kopā saņemti mērķnoguldījumi bankas *NordLB* pašu kapitāla iedaļā, kamēr attiecīgā summas starpība pret veicināšanas fondu vērtību tika iegrāmatota kā uzkrājumi ieskaitīšanas līguma saistībām.

(38) Vācija paziņoja, ka no ieskaitītajiem veicināšanas līdzekļiem apmēram 100 miljoni DEM nepieciešami ik gadu pašiem veicināšanas darījumiem. Kopš *BAKred* oficiālā atzinuma paziņošanas bankas *NordLB* rīcībā bija veicināšanas līdzekļu kopējais atlikums konkurences darījumiem. Pirms *BAKred* atzinuma bankas *NordLB* rīcībā bija tikai daļa no fonda līdzekļiem, kas paredzēti konkurences darījumiem, kuri faktiski bija vajadzīgi, lai izpildītu maksātspējas priekšrakstus.

(39) Bankas *NordLB* rīcībā konkurences darījumiem bija šādas summas:

1992. gads	Vērtības, kas saskaņā ar Vācijas datiem bija bankas rīcībā konkurences darījumiem, miljonos DEM
Janvāris	120
Februāris	101
Marts	145
Aprīlis	109
Maijs	71
Jūnijs	0
Jūlijs	0
Augusts	0
Septembris	0
Oktobris	19
Novembris	63
Decembris	162

([1]) *Lejassaksijas likumu un rīkojumu oficiālais biļetens*, Nr. 47/1991, 358. lpp.

1993. gads	Vērtības, kas, saskaņā ar Vācijas datiem, bija bankas rīcībā konkurences darījumiem, miljonos DEM
Janvāris	133
Februāris	133
Marts	207
Aprīlis	147
Maijs	174
Jūnijs	1 143
Jūlijs	1 222
Augusts	1 071
Septembris	1 176
Oktobris	1 204
Novembris	1 149
Decembris	1 197

Neatkarīgi no tiesiskās uzraudzības, bankai *NordLB*, atbilstoši līgumam federālajai zemei, pirms katra saimniecības gada sākuma jāpaziņo paredzētās *LTS* veicināšanas fondu summas izmantošana (tā saucamais kapitāla apliecinājums). *NordLB* 1992. gadam pieteica 180 miljonus DEM. 1993. gadam – 1,4 miljardus DEM. Kopš 1994. gada federālajai zemei pieteiktais kapitāls atmaksājās ar maksimālo vērtību, kas bija bankas rīcībā konkurences darījumiem (summas starpība no 1,5 miljardiem DEM bija nepieciešama veicināšanas darījumiem).

Termiņš	Aizņemtais kapitāls milj. DEM
31.12.1991	–
31.12.1992	180
31.12.1993	1 400
31.12.1994	1 400
31.12.1995	1 390
31.12.1996	1 390
31.12.1997	1 390
31.12.1998	1 390
31.12.1999	[...]
31.12.2000	[...]
31.12.2001	[...]
31.12.2002	[...]
31.12.2003	[...]

c. LTS VEICINĀŠANAS FONDU IESKAITĪJUMA IEDARBĪBA UZ BANKU NORDLB

(40) Saskaņā ar Vācijas datiem bankai *NordLB* uz 1991. gada 31. decembri pašu kapitāls bija 2,043 miljardi DEM un papildkapitāls 543 miljoni DEM. Attiecībā uz toreizējo pašu kapitāla bāzi ar kopējo summu 2,586 miljardiem DEM, veicināšanas fondi ar saviem 1,5 miljardiem DEM palielināja pašu kapitāla bāzi par 58 %.

(41) Darījumu paplašināšanās iespēja ar 100 % izsvērtā riska aktīviem palielinājās ar koeficientu 12,5, tas nozīmē – par apmēram 17,5 miljardiem DEM. Patiesībā ar pašu kapitāla palielinājumu par apmēram 1,4 miljardiem DEM pieļaujamo kredītu apjomu var palielināt daudz vairāk, jo parasti bankas riska aktīvi netiek izsvērti ar 100 % risku. Tā kā bankas *NordLB* pašu kapitāla palielināšana radīja iespēju saņemt papildkapitālu, netieši vēl spēcīgāk palielinājās tās faktiskā kredītu izsniegšanas kapacitāte.

d. ATLĪDZĪBA PAR LTS PĀRSKAITĪJUMU

(42) 1991. gada 20. decembra ieguldījuma līguma 7.§ 1. punktā ir vienošanās par atlīdzību 0,5 % gadā pēc nodokļu nomaksas visām trim *LTS* par veicināšanas līdzekļu ieskaitījumu. Atlīdzība jāmaksā katru gadu papildus. Turklāt bankai *NordLB* līdz 31. janvārim jāpaziņo katra nākamā saimniecības gada atlīdzības lielums. Atlīdzības likme ir atkarīga no līguma nosacījuma par paziņoto izmantošanu un izveidotajiem uzkrājumiem atbilstoši ieguldījuma līgumam, tas nozīmē, tikai no rezervētā kapitāla. Atbilstoši tam tika izmaksātas sekojošas summas:

Termiņš	Aizņemtais kapitāls milj. DEM	Procentu likme	Izmaksātā atlīdzība milj. DEM
31.12.1992	180	0,5 %	0,9
31.12.1993	1 400	0,5 %	7
31.12.1994	1 400	0,5 %	7
31.12.1995	1 390	0,5 %	6,95
31.12.1996	1 390	0,5 %	6,95
31.12.1997	1 390	0,5 %	6,95
31.12.1998	1 390	0,5 %	6,95
31.12.1999	[...] (*)	0,5 %	[...]
31.12.2000	[...]	0,5 %	[...]
31.12.2001	[...]	0,5 %	[...]
31.12.2002	[...]	0,5 %	[...]
31.12.2003	[...]	0,5 %	[...]

(43) Saskaņā ar ieguldījuma līgumu Lejassaksijas federālajai zemei ir tiesības saņemt procentus un ienākumus no parādu dzēšanas, kur līdzekļi atgriežas veicināšanas fondā, tiklīdz veicināšanas fonda tirgus vērtība pārsniedz 1,5 miljardus DEM. Saskaņā ar Vācijas datiem, laika posmā līdz 2003. gada martam, kopumā izņemti 473,88 miljoni DEM (242,29 miljoni EUR). Tas atbilst procentu paaugstināju-

(*) Konfidenciāla informācija

mam salīdzinājumā ar noteikto likmi 0,5 % gadā par apmēram 2,79–2,85 % gadā.

e. KAPITĀLA IEGULDĪJUMS NO CITIEM AKCIJU ĪPAŠNIEKIEM, NO NSGV

(44) Iepriekšējās sarunās par *LTS* veicināšanas īpašumu pārskaitīšanu bankā *NordLB* Lejassaksijas federālā zeme paziņoja toreiz vienīgajam otram galvotājam, ka finansēšanas atbildība jāuzņemas abiem galvotājiem un ka *NSGV* jāveic pašiem savs maksājums atbilstoši savai kapitāldaļai 40 % apmērā. Sarežģījumu gadījumā, nepieciešama diskusija par dalības attiecību izmaiņām.

(45) Starp abiem galvotājiem tika sagatavots projekts par savstarpēju vienošanos, kuru 1991. gada 15. oktobrī pievienoja likumprojektam. Tūlītēju "Galvotāju vienošanās" parakstīšanu, saskaņā ar Vācijas informāciju, aizkavēja vienīgi tas, ka Saksijas-Anhaltes federālās zemes līdzparakstītājs *SBV* tajā brīdī vēl nebija nodibināts. 1991. gada 20. decembrī, noslēdzot Līgumu par ieskaitījumu, galvotāju sapulce, kuru tobrīd pārstāvēja Lejassaksijas federālā zeme un *NSGV*, nolēma noslēgt galvotāju vienošanos. Vienošanās tika parakstīta 1992. gada 5. martā pēc valsts līguma stāšanās spēkā, piedaloties Saksijas-Anhaltes federālajai zemei un *SBV*.

(46) Saskaņā ar Vācijas sniegto informāciju, *NSGV* izpildīja pienākumus, kas bija atrunāti 1992. gada 5. martā noslēgtajā galvotāju vienošanās, un 1994. gada jūlijā un oktobrī palielināja banku uzraudzības tiesiski atzīto *NordLB* pašu kapitālu ar diviem turpmāk aprakstītajiem pasākumiem, kopumā par 1 miljardu DEM (atbilstoši savai toreizējai kapitāldaļai bankā *NordLB* par 40 %).

(i) ***Reģionālās celtniecības krājkases (LBS) speciālās rezerves 450 milj. DEM apmērā***

(47) Līdz šim bankā *NordLB* iekļautā Reģionālās celtniecības krājkase (*LBS*) pēc 1993. gada nogalē notikušā procesa starp federālo zemi, *NSGV* un banku *NordLB* 1994. gada 6. jūnija likumu, tam stājoties spēkā ar 1994. gada 1. jūliju, no bankas *NordLB* sastāva tika atdalīta un kļuva par tiesisku patstāvīgu iestādi ar publiskām tiesībām.

(48) Līdz šim galvotāju tiesiskās attiecības bija Lejassaksijas federālajai zemei – 60 % un *NSGV* 40 % *LBS* īpašniekiem. *LBS* kapitāla vērtība bija 900 milj. DEM. Tika noslēgta vienošanās, ka banka *NordLB* pirms atdalīšanās izņems no *LBS* fondiem 450 milj. DEM un *NSGV* šādu pat summu atkal ieskaitīs *LBS*. Šis pasākums *NSGV* tika pierēķināts 450 milj. DEM apjomā, kā galvotāju savstarpējās vienošanās saistība ieskaitīt bankā *NordLB* 1 miljardu DEM ar nosacījumu, ka *NSGV* ieguldīs 550 miljonus DEM.

(49) Izņemto summu 450 milj. DEM apjomā banka *NordLB* iegrāmatoja peļņas uzkrājumos speciālo uzkrājumu formā kā pašu kapitālu atbilstoši banku uzraudzības tiesiskajiem priekšrakstiem. Speciālie uzkrājumi kā tezaurācijas uzkrājumi tiek aplikti ar 7,5 % gadā pirms nodokļu nomaksas un pieder pēc galvotāju iekšējo attiecību sadalījuma federālajai zemei 60 % un *NSGV* 40 %.

(ii) ***Slēptais noguldījums 550 milj. DEM***

(50) Saskaņā ar Vācijas informāciju *NSGV* un *NordLB* 1994. gada 10. oktobrī noslēdza līgumu par kapitāla ieguldījumu atbilstoši Likuma par bankām (KWG) 10. § 4. punktam. Pēc tam *NSGV* apņēmās līdz 1994. gada 10. oktobrim slēptās līdzdalības formā veikt kapitāla noguldījumu 550 milj. DEM apjomā pret atlīdzību, kas atkarīga no peļņas, kuras lielums veidojas no specifiskas procentu likmes 10 gadu īpašnieka ilgtermiņa saistībām 7,91 % apjomā, pieskaitot maržu 1,2 % gadā. No tā, saskaņā ar Vācijas iestāžu ziņām, secināms, ka kopējā procentu summa ir 9,11 %, kas atbilst tirgus ekonomikas atlīdzībai par netiešo līdzdalību un vienlaikus atlīdzībai, kas jāmaksā par veicināšanas fondu iekļaušanā garantētajā pašu kapitālā Lejassaksijas federālajai zemei. Noguldījums, saskaņā ar Vācijas iestāžu datiem, ieskaitīts atbilstoši līgumam un banku uzraudzības tiesiskajā nozīmē atzīts par bankas *NordLB* garantēto pašu kapitālu.

III. DALĪBNIEKU VIEDOKLIS

1. *SŪDZĪBAS UZTURĒTĀJA SŪDZĪBAS UN PIEZĪMES*

(51) *BdB* vērtē *LTS* veicināšanas fondu ieskaitīšanu un līdz ar to *NordLB* pašu kapitāla palielināšanu par konkurences falsifikāciju *NordLB* labā, jo *NordLB* nenodrošina atbilstošu atlīdzību investoram, kurš darbojas tirgus ekonomikā.

(52) *BdB* uzskata, ka investora, kurš darbojas tirgus ekonomikā, principi neaprobežojas tikai ar zaudējumus nesošiem vai sanācijai pakļautajiem uzņēmumiem. Investors, pieņemot lēmumu par savu kapitālieguldījumu, nebalstītos uz attiecīgā uzņēmuma vispārējo saimniekošanas rentabilitāti, bet gan pārbaudītu, vai ienākums no kapitāla atbilst tirgus likmei. Tiktu pārbaudīts, vai kapitāla ieguldījumi no valsts iestādes tiesiski atbilst kā palīdzības akcija, tikai tad, ja tas būtu zaudējumus nesošs uzņēmumu, līdz ar to šis gadījums neatbilst EK līguma 86. panta 1. punktam un noved pie privātuzņēmumu negodīga darījuma.

(53) Arī EK līguma 295. pants neļauj *LTS* pārskaitījumu uzskatīt par izņēmumu konkurences tiesību jomā. No panta iespējams secināt, ka nepieciešamības gadījumā valsts ir tiesīga izlemt veidot tādu speciālu īpašumu; līdzko tas kļūst par komerciāli funkcionējošu uzņēmumu, ir jāievēro konkurences noteikumi.

(54) *BdB* savā sūdzībā norādīja, ka jautājums, kāda atlīdzība par veicināšanas fonda ieskaitījumu būtu piemērojama, it sevišķi *NordLB* gadījumā, ir risināms atbilstoši metodikai,

uz kā Komisija pamatoja 1999. gada 8. jūlija lēmumu par banku *WestLB*. Līdz ar to pirmām kārtām būtu jāveic rīcībā nodotā kapitāla salīdzinājums ar pārējiem pašu kapitāla instrumentiem. Otrkārt, būtu jāpaziņo minimālā atlīdzība, kuru investors par konkrētu pašu kapitāla ieguldījumu reģionālajā bankā varētu saņemt. Beigās būtu jāaprēķina iespējamās piemaksas un iemaksas sakarā ar ieskaitījuma īpatnībām.

Salīdzinājums ar pārējiem paša kapitāla instrumentiem

(55) *BdB* secināja, ka reģionālo trasta kompāniju (*LTS*) veicināšanas fondu ieskaitījums *NordLB* – tāpat kā visos pārējos procesos ar kapitāla ieskaitījumu reģionālajās bankās – ir salīdzināms ar pamatkapitāla palielinājumu.

(56) Veicināšanas fondu ieskaitīšana neesot salīdzināma ar kapitāla izmantošanas iespēju, jo izmantošanas tiesības dod tikai papildkapitāls. Vācijā, kā pašu kapitāls laikā, kad tiek veikti ieguldījumi, it sevišķi 1991. gada beigās, bija vienīgi pamatkapitāls (un uzkrājumi, atbilstoši Likuma par bankām (KWG) 10. § 2. punktam), kā arī slēptie noguldījumi. Visos gadījumos turklāt ir izslēgts salīdzinājums ar netiešo līdzdalību. Pirmkārt, kapitālieguldītājs veic slēpto ieguldījumu tikai uz noteiktu termiņu. Tādēļ kapitālieguldītājs nevar par slēpto ieguldījumu saņemt tādu pašu ienākumu no kapitāla kā no banku uzraudzības tiesiski atzītiem pašu kapitāla instrumentiem, it sevišķi par pamatkapitāla ieguldījumu.

(57) Otrkārt, tā kā ieguldītais kapitāls, pamatojoties uz vienošanos starp reģionālās bankas īpašniekiem, atbilstoši rangam garantē pamatkapitālu, investors nevar rēķināties ar reducētu risku. Ieguldītais kapitāls veido nozīmīgu pašu kapitāla daļu. Līdz ar to pastāv ļoti liela varbūtība, ka ieguldītais kapitāls zaudējumu gadījumā vismaz daļēji saglabāsies ([1]).

(58) Treškārt, slēpto noguldījumu atšķirīgo kvalitāti, salīdzinājumā ar to kapitālu, kas no veicināšanas fondiem tika ieguldīts reģionālajās bankās, apliecināja arī Bāzeles uzraudzības komisija, balstoties uz banku uzraudzības tiesisko pamatkapitāla definīciju. Vadoties pēc tās, par slēptajiem noguldījumiem var atzīt vienīgi tā saucamo *Lower-Tier-1* kapitālu. Šis kapitāls drīkst veidot tikai 15 % no nepieciešamās pašu kapitāla daļas, tas nozīmē, ja pašu kapitāla kvota ir 4 %, tad 3,4 % jāveido pamatkapitālam un atklātajām rezervēm (piemēram, ieguldītie mērķuzkrājumi reģionālajās bankās). Bez tam nelielā apjomā tiek pielietoti pašu kapitāla instrumenti atkarībā no ranga, piemēram, priviliģētās akcijas vai izmantošanas tiesības. Pēc reitinga aģentūru veiktā spiediena gandrīz nekad tie nedod vairāk par 10 % bankas kopējā pašu kapitāla, atšķirībā no šeit apskatāmajiem gadījumiem. Sakarā ar to slēptā līdzdalība ar lieliem līdzekļiem, ko iegulda viens pats kapitālieguldītājs, nav pielietojama.

Minimālā atlīdzība par pamatkapitāla ieguldījumu vienā reģionālajā bankā

(59) *BdB* secina, ka visas metodes, lai noskaidrotu piemērotu atlīdzību par ieguldīto pamatkapitālu, izriet no bezriska ienākuma no kapitāla, tam pieskaitot riska prēmiju. Metodes noved pie šāda pamatprincipa:

Pret risku nodrošinātas investīcijas sagaidāmais ienākums no kapitāla

=

bezriska ienākums no kapitāla + pret risku nodrošinātas investīcijas riska prēmija

(60) Par bezriska ienākumu no kapitāla *BdB* uzskata ienākumu par ilgtermiņa valsts aizņēmumu, jo te tiek runāts par valsts emitentu vērtspapīriem ar fiksēto procentu likmi un noguldījumu formu ar vismazāko riska pakāpi vai pat bez riska. Lai novērstu inflācijas efektus, jānosaka ienākumu likme no kapitāla par katru ieguldījuma laika periodu ilgtermiņa valsts aizņēmumam, pirmām kārtām neņemot vērā iespējamo inflāciju. Lai noteiktu ilgtermiņa bezriska bāzes procentu likmi, "reālajai bāzes procentu likmei" attiecīgajā laika periodā jāpieskaita vidējās inflācijas gaidas novērtējumu 3,6 % apmērā.

(61) Kā uzskata *BdB*, *tirgus riska prēmija* tiek noteikta pirmkārt no starpības starp ilgtermiņa vidējo ienākumu no akcijām un ienākumu no valsts aizņēmumiem.

(62) Otrkārt, tiek noskaidrota reģionālo banku *beta* vērtība, tas nozīmē, banku individuālās riska prēmijas samērošana ar vispārējo tirgus riska prēmiju.

Piemaksas un iemaksas sakarā ar finanšu operācijas īpatnībām

(63) *BdB* konstatēja, ka pirmās instances tiesā tika apstiprināta no minimālās atlīdzības noteiktā likme, kas minēta Komisijas lēmumā 2000/392/EK, sakarā ar *Wfa* fondiem *trūkstošo likviditāti*. Tādēļ neesot pamata šajos izskatāmajos gadījumos novirzīties no šīs metodes, un arī te būtu piemērojama likviditātes iemaksa. Atvilkuma lielums par trūkstošo likviditāti būtu nosakāms atbilstoši bankas *WestLB* metodikai pēc neto refinansēšanas izmaksām (no

([1]) Citu starpā, pirmkārt tiek izmaksāta riska, resp., garantijas prēmija sakarā ar zaudējuma risku maksātnespējas gadījumā. Šajā gadījumā kapitāls ir neatgriežami zaudēts. Tekošu zaudējumu vai daļēju zaudējumu gadījumā, t.i. izņemot maksātnespēju, vienmēr pastāv izredzes, ka pašu kapitāls ar peļņas palīdzību atkal tiks atgūts.

bruto refinansēšanas izmaksām atskaitot spēkā esošos uzņēmuma nodokļus).

(64) Komisijas lēmumā 2000/392/EK pieņemtā piemaksa esot apstiprināta arī pirmās instances tiesā. Ja arī pārējos reģionālo banku gadījumos ir tā, ka pretstatā "normālam pamatkapitāla ieguldījumam" ir risku palielinoši apstākļi, pastāv ārkārtīgi apjomīgi īpašuma pārskaitījumi, ka netiek veikta sabiedrības kapitāldaļu izlaišana un līdz ar to notiek atteikšanās no papildu balsstiesībām, kā arī trūkst ieguldījuma apmaiņas iespējas, tas nozīmē, ka nav iespējama ieguldītā kapitāla izņemšana no uzņēmuma jebkurā laikā, tad, pēc *BdB* uzskata, arī šeit piemaksa ir attaisnojama.

2. *ZIEMEĻREINAS-VESTFĀLENES FEDERĀLĀS ZEMES UN BANKAS WESTLB PIEZĪMES*

(65) Ziemeļreinas-Vestfālenes federālā zeme un banka *WestLB* 2003. gada 30. oktobra vēstulē, kas tika nosūtīta no Vācijas, izsaka savus apsvērumus attiecībā uz Komisijas paziņojumu un apstrīd to, ka fondu ieguldījumi reģionālajās bankās, it sevišķi gadījumā ar *NordLB*, var būt salīdzināti ar pamatkapitālu. Gluži otrādi, jau kopš 1991. gada Vācijā slēptie noguldījumi un tā saucamais beztermiņa aizdevums *(Perpetuals)* bija atzīti par pašu līdzekļiem. Līdz ar to atlīdzība tiek noteikta nevis pēc banku tiesiskās uzraudzības noteikuma, bet gan vadoties pēc investīcijas riska profila. Tā kā ar fondiem tas tiek garantēts, tad riska struktūra būtu vairāk salīdzināma ar slēptiem noguldījumiem vai, tā saucamo, beztermiņa aizdevumu nekā ar pamatkapitāla investīcijām.

(66) Saskaņā ar *WestLB* uzskatiem, nav nekādu iebildumu pret Kapitāla aktīvu cenu noteikšanas metodi (*CAPM*) attiecībā uz minimālās atlīdzības aprēķināšanu pamatkapitāla investēšanas gadījumā. Tomēr neesot atbilstošas *BdB* paziņotās *Beta* vērtības, kas ir ievērojami lielākas par 1. *Beta* koeficientu, kas lielāks par 1, nozīmē, ka uzņēmuma akcijām ir augstāks risks nekā kopējam tirgum. Sakarā ar toreiz neapstrīdami eksistējošo iestādes apgrūtinājumu un galvotāju garantiju, investīciju risks reģionālajā bankā tomēr esot bijis izteikti zemāks par kopējo tirgus risku.

(67) Līdz ar to būtu kļūdaini reģionālo banku speciālajā gadījumā uz fondu ieskaitīšanas brīdi reģionālajās bankās apturēt gaidāmo ienākumu no kapitāla. Šāda rīcība privātā investora testēšanai principā gan būtu lietderīga. Šeit tas nozīmētu, ka par pamatu būtu jāņem 1991. gada gaidāmā peļņa no kapitāla. Taču tas būtu pretrunā ar jebkuru ekonomisko realitāti, ka kapitālieguldītājs saņemtu 2003. gadā sagaidāmo peļņu, kas noteikta 1991. gadā, kas būtu daudz lielāka par faktiski iegūto peļņu no kapitāla. Peļņas likmes shematiskā ilgtermiņa pielietošana esot nemotivējams kaitējums reģionālajām bankām salīdzinājumā ar privātajiem konkurentiem.

(68) Attiecībā uz maksājumu daļu par fondu pārskaitījumu trūkstošo likviditāti banka *WestLB* un Ziemeļreinas-Vestfālenes federālā zeme uzskata, ka bezriska valsts aizņēmumu likme pilnībā jāatdala no pamatpeļņas kapitāla. Ar fondu pārskaitījumu reģionālās bankas nesaņēma nekādu likviditāti. Neesot ekonomiska pamata šo likmi samazināt par nodokļu ietaupījumu, jo atlīdzība par kapitāla tirgus instrumentiem esot neatkarīga no nodokļu situācijas. Citādi vajadzētu, vadoties pēc nodokļu situācijas, noteikt atšķirīgas cenas par vienu kapitāla tirgus instrumentu.

(69) Visbeidzot esot jāņem vērā riska un līdz ar to atlīdzības samazināšanās, jo tā kā fondiem nav likviditātes, likviditātei nav arī riska. To vajadzētu ieviest ar atbilstošu maksājuma daļu. Tāpat ir jāievieš viena iemaksa par tā saucamo īpašnieka efektu, jo investors, kurš jau kādā uzņēmumā ir dalībnieks, citādāk izvērtē papildinvestīciju nekā viens jaunais investors.

3. *BANKAS NORDLB UN LEJASSAKSIJAS FEDERĀLĀS ZEMES PIEZĪMES*

(70) *NordLB* un Lejassaksijas federālās zemes izskaidrojumus atbalstīja arī Vācijas valdība. Tādēļ tie ir atspoguļoti kopā ar Vācijas piezīmēm.

4. *VĀCIJAS PIEZĪMES*

(71) Vācija uzskata, ka arī pēc pirmās instances tiesas lēmuma pastāv pamatotas šaubas par to, ka valsts iestādes investīcijas rentablā uzņēmumā var būt pielīdzināmas privāta investora mērogam. Līdz ar to Vācija ir pārliecināta, ka veicināšanas fondu iekļaušana caur Lejassaksijas federālo zemi bankā *NordLB* arī pēc Komisijas lēmumā 2000/392/EK izteiktajiem uzskatiem nav atzīstama par palīdzību.

(72) Bankas *NordLB* gadījumā, periodā, kad notika veicināšanas fondu iekļaušana, līdzās federālajai zemei arī vēl cits uzņēmējs – *NSGV* – apņēmās veikt noguldījumus atbilstošā apjomā un par salīdzināmiem noteikumiem ar federālo zemi, un kapitālieguldījums tika veikts. Federālā zeme, iekļaujot veicināšanas fondus bankā *NordLB*, bija privātais investors.

(73) Bez tam banka *NordLB* esot maksājusi atbilstošu atlīdzību. Turklāt jāņem vērā, ka samaksātā atlīdzība 0,5 % apjomā pēc nodokļu nomaksas (1,2 % pirms nodokļu nomaksas) un, ņemot vērā, ka federālajai zemei kā investoram saglabātā refinansēšana aptuveni 8,3 % apjomā atbilstot indikatīvajam procentam (1,2 %+8,3 %=) aptuveni. 9,5 % pirms nodokļu nomaksas. Te vēl jāatzīmē, ka Lejassaksijas federālā zeme papildu atlīdzībai 0,5 % apmērā pēc nodokļu nomaksas tekoši saņēma atlīdzību no kapitāla atmaksāšanās par ieguldītajiem veicināšanas fondiem, kas kopumā sasniedza 242,29 miljonus EUR (473,88 miljoni DEM).

(74) *BdB* un Komisijas lēmumā 2000/392/EK izteiktais minimālās atlīdzības aprēķināšanas veids esot kļūdains. *CAPM* metode tirgus peļņas noskaidrošanai neesot piemērota vairāku iemeslu dēļ. Pirmkārt, bankā *NordLB* iekļautie fondi neesot bijuši brīvā rīcībā. Līdz ar to praktiski neeksistēja alternatīvas, ko izvirza *CAPM*. Turklāt nepastāvēja *CAPM* paredzētais tirgus svārstību risks, jo reģionālās bankas nebija reģistrētas biržā, un noguldījumiem bija noteikti nemainīgi procenti, un reģionālās bankas tajā laikā vēl tika atbalstītas ar iestādes nodokļu apgrūtinājumu un akciju īpašnieku galvojumu. Neesot bijis atbilstošs vēsturiskās datu informācijas par *Beta* koeficientu.

(75) Kā sevišķs apstāklis veicināšanas fondu iekļaušanas gadījumā jāmin fakts, ka veicināšanas fondu galvojums iekšējās attiecībās, atbilstoši Lejassaksijas federālās zemes kapitāldaļai bankas *NordLB* pamatkapitālā esot ierobežots un ka federālajai zemei pret pārējiem bankas *NordLB* galvotājiem būtu tiesības uz prasījumu par izlīdzinājumu. Investors, pieņemot lēmumu par investēšanu, nopietni izsver faktu, ka veicināšanas fondi gan neierobežoti piedalās zaudējumos ārējās attiecībās, taču garantijas iekšējās attiecībās Lejassaksijas federālās zemes kapitāla vienai daļai bankas *NordLB* pamatkapitālā attiecīgā apjomā ir ierobežotas. Līdz ar to Lejassaksijas federālajai zemei esot prasījums par izlīdzinājumu pret pārējiem *NordLB* akciju īpašniekiem – visām publisko tiesību korporācijām – kurām nav jārēķinās ar maksātnespējas risku.

(76) Attiecībā uz piemaksu – finanšu operācijas sevišķi lielā apjoma dēļ – neesot izprotams, kā tas jādefinē un kāpēc tāda piemaksa būtu attaisnojama. Ieskaitītie fondi attiecībā pret *NordLB* koncerna kopējo uzraudzības tiesisko pašu kapitālu 1992. gadā veidoja tikai 34,89 %. Šī kapitāldaļa līdz 2001. gadam pazeminājās tikai līdz 9,62 %. Šie aprēķini ņemti no pamatojuma, ka *NordLB* pašu kapitāls 1992. gadā veidoja 4,298 miljardus DEM un 2001. gadā 15,596 miljardus DEM. Pie tam pašu kapitāla datos ir jau iekļauti *LTS* fondi.

(77) Neesot attaisnojama arī piemaksa Lejassaksijas federālajai zemei par jaunu uzņēmuma kapitāldaļu izlaides izpaliksanu. *NSGV* esot apņēmusies veicināšanas fondu iekļaušanas brīdī savai kapitāldaļai bankā *NordLB* atbilstoši palielināt kapitālu, kas arī vēlāk esot noticis. Taču tas neesot iemesls, lai paaugstinātu federālās zemes kapitāldaļas.

(78) Visbeidzot neesot attaisnojama piemaksa sakarā ar veicināšanas fondu trūkstošo apmaiņas iespēju. *BdB* un Komisija, lai aprēķinātu minimālo peļņu no kapitāla, salīdzinājusi veicināšanas fondu ieskaitīšanu ar akciju kapitāla investīcijām. Bet akciju kapitāla investīcijas esot tikpat neiespējami mainīt kā *LTS* veicināšanas fondus.

(79) Gadījumā, ja banka *NordLB* ar veicināšanas fondu iekļaušanu tomēr būtu tikusi atbalstīta, šo atbalstīšanu varētu uzskatīt tik vien kā par kompensāciju bankai *NordLB* par izmaksām, kas saistītas ar bankas publisko uzdevumu. Banka *NordLB* ir ne tikai reģionālā banka, bet tā ir arī Braunšveigas krājkase. Tā izpilda ne tikai reģionālās bankas klasiskos publiskos uzdevumus ar tās attiecīgajām izmaksām, bet arī krājkases funkcijas.

(80) Ja tiek runāts par palīdzību, tad šeit katrā ziņā jābūt tikai tādam atbalstam, kas saistīts ar faktu, ka veicināšanas fondu ieskaitīšana izraisīja iestādes nodokļu apgrūtinājumu, pamatojoties uz 2001. gada 17. jūlija Briseles kompromisu.

5. *VIENOŠANĀS STARP BDB, LEJASSAKSIJAS FEDERĀLO ZEMI UN BANKU NORDLB*

(81) 2004. gada 7. oktobrī Komisija saņēma vienošanās rezultātus no *BdB*, Lejassaksijas federālās zemes un bankas *NordLB*. 2004. gada 7. oktobrī Komisija saņēma vienošanās rezultātus no sūdzības uzturētāja *BdB*, Lejassaksijas federālās zemes un bankas *NordLB*. Nekaitējot turpmāk pastāvošajai principiālajai tiesiskajai izpratnei, puses vienojušās par to, ko tās uzskata par piemērotu, lai noteiktu atbilstošu atlīdzību, un par atbilstošu atlīdzību vispār. Puses lūdz Komisiju, pieņemot lēmumu, ņemt vērā šīs vienošanās rezultātus.

(82) Puses vispirms pēc kapitāla cenu noteikšanas modeļa (*CAPM*) aprēķina minimālo atlīdzību par vienu hipotekārās akciju kapitāla investīciju bankā *NordLB*. Ņemot vērā to, atbilstošai minimālai atlīdzībai par *LTS* fondu ieguldījumu jābūt ap 10,03 %. Turklāt par pamatu tika ņemtas akciju sabiedrības Vācijas biržas *REX Performance Index* bezriska procentu likmes, kā arī *Beta* koeficienta noteikšanai viens no 2004. gada 26. maija *KPMG* ekspertu slēdzieniem, ko bija pasūtījušas reģionālās bankas (slēdziens iesniegts Komisijai). Aprēķins parādīja, ka brīdī, kad tika veikts veicināšanas fondu ieskaitījums bankā *NordLB*, t.i. 1991. gada 31. decembrī, bezriska bāzes procentu likme bija 7,15 %. Par *Beta* koeficientu bija ņemts 0,72, pamatojoties uz *KPMG* pētījumu. Tirgus riska prēmija bija noteikta 4 % (visām reģionālajām bankām vienoti).

(83) Pēc tam tiek noteikts maksājums sakarā ar kapitāla trūkstošo likviditāti. Turklāt atkal par pamatu tika ņemta bezriska procentu likme 7,15 % kā bruto refinansēšanas izmaksas. Lai aprēķinātu neto refinansēšanas izmaksas, tika ņemts bankas *NordLB* noteicošais nodokļu apgrūtinājums, attiecināts uz fondu ieskaitīšanas brīdi un paušalēts ar 50 %. Tādā veidā noteica likviditātes atvilkumu 3,57 % apmērā.

(84) Beidzot nosaka piemaksu 0,3 % apjomā sakarā ar neveikto balsstiesību izlaidi.

(85) Kopumā tiek noteikta atbilstoša atlīdzība par *LTS* veicināšanas fondiem 6,76 % gadā pēc nodokļiem par to *LTS* veicināšanas fondu daļu, kas ir bankas *NordLB* rīcībā,

konkurences darījumiem. Šī atlīdzība jāmaksā, sākot ar tā mēneša beigām, kad saņemts atzinums par pašu kapitālu (1993. gada 30. novembrī).

(86) Par to *LTS* veicināšanas fondu daļu, kas nav izmantojama bankas *NordLB* konkurences darījumiem (komisija par galvojumu), pašu vienošanās netiek minēts.

IV. PASĀKUMA NOVĒRTĒJUMS

(87) Lai novērtētu pasākuma atbilstību līguma noteikumiem par valsts palīdzību, vispirms jāpārbauda, vai pasākums atzīstams par valsts palīdzību, kas atrunāta EK līguma 87. panta 1. daļā.

1. *VALSTS LĪDZEKĻI UN ATBALSTS KĀDAM NOTEIKTAM UZŅĒMUMAM*

(88) Kā norādīts iepriekš, Lejassaksijas federālās zemes daļas no trim *LTS* veicināšanas fondiem tika ieskaitītas bankā *Nord LB* kā pašu kapitāls. Ja šāda veida valsts īpašums ar komercvērtību tiek ieskaitīts vienā uzņēmumā, tiek runāts par valsts līdzekļiem atbilstoši EK līguma 87. panta 1. daļai.

(89) Pārbaudot, vai valsts līdzekļu ieskaitīšana publiskas iestādes uzņēmumā atbalsta šo uzņēmumu un līdz ar to var tikt atzīta par valsts palīdzību atbilstoši EK līguma 87. panta 1. daļai, Komisija piemēroja "kapitāla devēja principu, kas darbojas tirgus ekonomikā". Šo principu augstākā tiesa akceptēja virknē tiesisko lietu un attīstīja tālāk. Novērtējums pēc šī principa tiek izskatīts 93. ff rindkopā.

2. *KONKURENCES FALSIFIKĀCIJA UN KAITĒJUMS TIRDZNIECĪBAI STARP DALĪBVALSTĪM*

(90) Liberalizējot finanses un integrējot banku sfērā finanšu tirgu, Kopienā ir pieaugoša jutība pret konkurences falsifikāciju, pakāpeniski tiek nojaukti konkurenci kavējoši šķēršļi finanšu pakalpojumu tirgos.

(91) *NordLB* ir universāla un nozīmīga banka starptautiskajos kapitāla tirgos. *NordLB* sniedz bankas pakalpojumus konkurencē ar citām Eiropas bankām gan Vācijā, gan ārpus tās. Tādēļ pabalsti bankai *Nord LB* falsificē konkurenci un iespaido tirdzniecību starp dalībvalstīm.

(92) Jānorāda arī, ka pastāv cieša sakarība starp vienas kredītiestādes pašu kapitālu un tās bankas aktivitātēm. Banka var strādāt un paplašināt savu komercdarbību tikai ar par pietiekamu atzītu pašu kapitālu. Tā kā *NordLB* valsts pasākuma ietvaros tika apgādāta ar tādu pašu kapitālu maksātspējas mērķiem, bankas darījumu iespējas tika tiešā veidā ietekmētas.

3. *KAPITĀLIEGULDĪTĀJA, KAS DARBOJAS TIRGUS EKONOMIKĀ, PRINCIPS*

(93) Lai izvērtētu, vai kāda uzņēmuma publisko akciju īpašnieka veiktie kapitāla darījumi atspoguļo atbalstīšanu saistībā ar EK līguma 87. panta 1. daļu, Komisija pievērsās "kapitāliegulditāja, kas darbojas tirgus ekonomikā, principam". Šo principu Komisija bija izmantojusi daudzos gadījumos, un Eiropas Kopienas Tiesa (*EKT*) vairākos lēmumos to atzina un attīstīja tālāk ([1]). Tas ļāva Komisijai ikvienā gadījumā iepazīties ar sevišķiem apstākļiem, piemēram, par kādas holdinga kompānijas vai uzņēmumu grupas noteikto stratēģiju, vai izprast kāda investora īstermiņa un ilgtermiņa intereses. Investora, kas darbojas tirgus ekonomikā, princips tiks izmantots arī šajā gadījumā.

(94) Saskaņā ar šo principu, valsts palīdzība nav tad, ja kapitāla līdzekļi ir gatavi ieguldījumam nosacījumos, saskaņā ar kuriem "privāts kapitālieguldītājs, kurš darbojas atbilstoši normāliem tirgus ekonomikas nosacījumiem, būtu gatavs līdzekļus nodot kāda privāta uzņēmuma rīcībā" ([2]). Finanšu pasākums ir sevišķi nepieņemams investoram, kas darbojas tirgus ekonomikā, tad, ja paredzētie atlīdzības nosacījumi atpaliek no tirgū maksātās atlīdzības par salīdzināmām investīcijām.

(95) "Tirgus ekonomikas principa" skatījumā ir svarīgs pamatjautājums, vai šāds investors kapitālu, kas uzrāda *LTS* veicināšanas fondu sevišķās pazīmes, būtu ieguldījis bankā *NordLB*, it sevišķi ņemot vērā iespējamo ticamo ienākumu no investīcijas. Šis jautājums turpmāk jāpārbauda.

a) EK LĪGUMA 295. PANTS

(96) Atbilstoši EK līguma 295. pantam īpašumtiesību sistēma dažādās dalībvalstīs paliek neskarta. Taču tas neattaisno līguma konkurences noteikumu pārkāpumu.

(97) Vācija paziņo, ka, sakarā ar *LTS* fondu mērķizlietojumu šos līdzekļus nevarēja izmantot ienesīgāk vienīgi kā ieskaitot līdzīgā publiskā institūcijā. Tāpēc šo līdzekļu pārskaitījums tiekot atspoguļots kā komerciāli lietderīgākā līdzekļu izmantošana. Tāpēc jebkura pārskaitīto līdzekļu peļņa esot

([1]) Skat., piemēram, spriedumu lietā C-303/88, Itālija/Komisija, Krājums. 1991., I-1433 un C-305/89, Itālija/Komisija, Krājums 1991., I-1603.

([2]) Komisijas paziņojums dalībvalstīm: EK līguma 92. un 93. panta un Komisijas direktīvas 80/723/EEZ 5. panta pielietojums "Par publiskajiem uzņēmumiem pārstrādes rūpniecībā", OV C 307, 13.11.1993., 3. lpp., 11. punkts. Lai gan te runa ir par pārstrādes rūpniecību, taču princips neapšaubāmi līdzīgā veidā noder visām citām ekonomikas nozarēm. Kas attiecas uz finanšu pakalpojumiem, tie ir apstiprināti ar veselu virkni Komisijas lēmumiem, piem., gadījumā ar Crédit Lyonnais, OV L 221, 08.08.1998., 28. lpp. un GAN, OV L 78, 16.03.1998., 1. lpp.

pietiekama, tas nozīmē, jebkurš papildu ienākums no *LTS* kapitāla, lai attaisnotu pārskaitījumu, vadoties no principa "par investora darbību tirgus ekonomikas apstākļos".

(98) Šāda argumentācija nevar tikt atzīta. Varēja izrādīties, ka triju *LTS* fondu ieguldījums bankā *NordLB* un līdz ar to bankai radušos iespēju vienu daļu *LTS* kapitāla izmantošana konkurences darījumā, būtu ekonomiski lietderīgākā fondu izmantošana. Tomēr publiska investora skatījumā tā būtu ierobežošana, ignorējot fundamentālo jautājumu par saņēmēja atbalstīšanu. Vai ir notikusi atbalstīšana, var noteikt, tikai pārbaudot, vai cena, ko pasākuma saņēmējs ir maksājis, atbilst tirgus cenai: tiklīdz publiskie naudas līdzekļi un citi aktīvi tiek izmantoti komerciālām, uz konkurenci orientētām aktivitātēm, jāpiemēro tirgus likumi.

b) ĪPAŠNIEKU STRUKTŪRA BEZ IZMAIŅĀM

(99) Lai garantētu atbilstošu ienākumu no rīcībā nodotā kapitāla, viens no līdzekļiem būtu bijis bankā palielināt federālās zemes līdzdalību tik daudz līdz bankas kopējā rentabilitāte kļūtu atbilstoša normāliem ienākumiem no kapitāla, kādu no saviem ieguldījumiem sagaida investors tirgus ekonomikas apstākļos. Lejassaksijas federālā zeme tomēr neizšķīrās par šādu soli.

(100) Sabiedrības daļu nepalielināšanu bankā *NordLB* Vācija skaidro ar to, ka *NSGV* uz veicināšanas fondu ieskaitīšanas brīdi esot apņēmusies attiecīgi palielināt savu kapitālu bankā *NordLB*, kas tad arī notika, izveidojot *LBS* speciālos uzkrājumus 450 miljonu DEM apmērā un slēptos noguldījumus 550 miljonus DEM apmērā. Vācija bez tam aizstāvēja uzskatu, ka augstākā tiesa *Alitalia* ([1]) lietā esot izlēmusi, ka kapitāla ieguldīšana no publiskiem līdzekļiem privātā investora principu vienmēr apmierina, ja arī kāds cits daļu īpašnieks investē, un tādā gadījumā neesot atzīstama valsts palīdzība.

(101) Ņemot vērā augstākās tiesas lēmumu *Alitalia* lietā, jānorāda,, ka lēmums attiecas uz privātajām investīcijām. *NSGV* gadījumā runa nav par publiski tiesisku organizāciju. Bez tam *NSGV* kapitāla ieguldīšana nav ne laika, ne satura ziņā salīdzināma ar *LTS* veicināšanas fondu ieskaitīšanu.

(102) Kamēr *LTS* fondi 1991. gada 31. decembrī tika ieskaitīti bankā *Nord LB*, *LBS* tika atskaitīta no *NordLB* sastāva, ar iedarbību 1994. gada 1. jūlijā, un *LBS* speciālie uzkrājumi tika izveidoti 450 miljonu DEM apmērā. Slēptie ieguldījumi 550 miljonu DEM apmērā tika veikti, tiem stājoties spēkā 1994. gada 10. oktobrī. Tieši šī lielā laika distance starp finanšu operācijām izraisīja Komisijā uzskatu, ka tie nav salīdzināmi nosacījumi.

([1]) Eiropas Kopienu Tiesas (EKT) spriedums, 12.12.2000., T-296/97.

(103) Nonākam pie tā, ka katrā ziņā slēptie ieguldījumi ir pavisam cita noguldījumu forma. Toreiz visi slēptie noguldījumi bija, tā saucamais "lower tier 1"- kapitāls, tātad papildkapitāls, kuru nedrīkstēja piesaistīt vienādā līmenī ar pamatkapitālu maksātspējas priekšrakstu izpildei. Turklāt slēpto noguldījumu devēji, atšķirībā no akciju kapitāla noguldītājiem, piedalās nevis uzņēmuma vērtības pieaugumā, bet viņu atlīdzība tiek saņemta pilnībā tieši maksātas atlīdzības veidā, kas parasti ir zemāka par to, ko saņem no akciju kapitāla investīcijas.

(104) Pat ja – likvīdi – slēptie ieguldījumi 550 milj. DEM apmērā būtu jāatlīdzina labāk nekā – *LTS* veicināšanas fondi, nav salīdzināmi federālās zemes veicināšanas fondu ieguldījums un *NSGV* veicināšanas fondu ieguldījums sakarā ar atšķirīgo atlīdzību. *LBS* speciālajiem uzkrājumiem likme ir 7,5 % gadā (pirms nodokļiem), turpretī slēptie noguldījumi pēc Vācijas valdības datiem saņem apmēram 9,11 % (pirms nodokļiem). *LTS* veicināšanas fondi turpretim saņem 0,5 % pēc nodokļu nomaksas (apmēram 1,2 % pirms nodokļiem). Līdz ar to *LTS* veicināšanas fondu atlīdzība ir ievērojami zemāka par *NSGV* darījuma atlīdzību.

(105) Tā kā federālās zemes un *NSGV* finanšu operācija ievērojami atšķiras, paliek atklāts jautājums, vai uz *LTS* veicināšanas fondu ieskaitīšanas brīdi patiešām pastāvēja obligātas saistības pret *NSGV*, ieskaitīt kapitālu bankā *NordLB* viņu līdzdalības apmērā vai arī tās tikai vēlāk kļuva obligātas.

(106) Līdz ar to nenotika nekāds proporcionāls, salīdzināms privāta investora kapitāla ieguldījums, tā kā arī netika izpildīti priekšnoteikumi, kas bija *Alitalia* gadījuma pamatā. Investīcijas tika veiktas caur vienu publisku akcionāru, *NSGV*, un kapitāla ieguldījuma nosacījumi nav salīdzināmi, jo tiem nav kopsakara laikā un arī ieguldījuma nosacījumi ir atšķirīgi.

c) ĪPAŠNIEKU EFEKTS

(107) Vācija uzsāktu atbalsta, ja investors, kurš darbojas tirgus ekonomikā, būtu ņēmis vērā paša līdzdalības vērtību pieaugumu bankā *NordLB*. Lejassaksijas federālā zeme *LTS* veicināšanas fondu ieskaitījuma laikā ar 60 % ir ņēmusi līdzdalību *NordLB*. Šo 60 % vērtība ar ieskaitījumu esot palielinājusies. Turklāt federālā zeme esot nodrošinājusi, ka arī *NSGV* atbilstoši savai daļai ieguldīs kapitālu, tā kā *NSGV* nepiedalās vērtības kāpinājumā, ko ir ierosinājusi federālā zeme viena pati.

(108) No 102 ff rindkopā atspoguļotajiem pamatojumiem nevar ņemt vērā apstākli, ka federālajai zemei piederēja daļas bankā *NordLB*, un *NSGV* kapitāla ieguldījums nav uzskatāms par salīdzināmu investīciju. Ar to *NSGV* piedalās vērtības palielinājumā, neveicot atbilstošu ieguldījumu. Neviens investors, kurš darbojas tirgus ekonomikā, neakceptētu savu kā līdzīpašnieka dalību investīciju kopējos apgrūtinājumos, bet tikai daļēji realizētu no tā izrietošo labumu. Tas tika skaidri apliecināts pirmās instances tiesas *WestLB* ([1]) lietā.

d) ATLĪDZĪBAS APRĒĶINĀŠANAS KAPITĀLA BĀZE

(109) Vācija uzskata, ka tikai tai bāzes īpašuma daļai, kuru *NordLB* izmanto savām komerciālajām aktivitātēm, ir ekonomiska vērtība un tāpēc federālā zeme var prasīt atlīdzību tikai par šo daļu. *BdB* apgalvo, ka kopējā summa 1,7544 miljardu DEM vērtībā esot pakļauta riskam un tādēļ par šo summu būtu jāpiemēro atlīdzība.

(110) Kā piemērots 2000/392/EG lēmumā un apstiprināts pirmās instances tiesā, principā ieguldīto kapitālu kopējai vērtībai ir jāpiemēro atlīdzība. Turklāt atlīdzība par ieguldītā kapitāla daļām var būt atšķirīga.

(111) Lai noteiktu piemērotu atlīdzību, vajadzētu lemt atšķirīgi starp *LTS* fondu daļām atbilstoši to izlietojumam *NordLB*.

(112) 1991. gada beigās kapitāla vērtība sasniedza 1,7544 miljardus DEM. Īpašumu vērtība tiek katru gadu izzināta. Tomēr *NordLB* bilancē kā pašu kapitāls tika ierakstīti 1,5 miljardi DEM. *LTS* veicināšanas fondu vērtības starpība tika iegrāmatota kā uzkrājumi līguma par ieguldījumu pienākumu izpildei. Uzkrājumi tiek veidoti draudošām saistībām un neatspoguļo pašu kapitālu. Tie principā neuzlabo uzņēmuma bonitāti. Lejassaksijas federālā zeme turklāt ir tiesīga procentus un aizņēmuma dzēšanas maksājumus, kas ieplūst veicināšanas fondā, izņemt, līdz ko veicināšanas fondu aprites vērtība pārsniedz 1,5 miljardus DEM. Tā kā kapitāls, kas pārsniedz 1,5 miljardus DEM, nav *NordLB* rīcībā ne darījumu paplašināšanai, ne galvojumu izmantošanai, tad, Komisija uzskata, ka investors par šo veicināšanas fonda daļu nevarētu pieprasīt nekādu atlīdzību.

([1]) OV L 150, 23.06.2000., 1. lpp., Rz. 316.

(113) Summa 1,5 miljardi DEM kopš ieskaitīšanas brīža *NordLB* bilancē tiek dokumentēta kā pašu kapitāls. Tomēr *LTS* veicināšanas fonds pēc *BAKred* atzinuma nav pilnā mērā izmantojams kā pašu kapitāls. Līdz pagaidu atzīšanai par pašu kapitālu 1993. gada 26. jūlijā *BAKred* pieļāva veicināšanas fondu izmantošanu tikai tik daudz, cik tas bija pieprasīts saskaņā ar tobrīd spēkā esošajiem maksātspējas priekšrakstiem. Tikai kopš pagaidu atzīšanas 1993. gada 26. jūlijā 1,5 miljardus DEM varēja izmantot pilnā apjomā. Tomēr no 1,5 miljardiem DEM tikai aptuveni 1,4 miljardus DEM – vērtība katru gadu svārstās – *NordLB* varēja izmantot, lai paplašinātu savas aktivitātes konkurences darījumu jomā, jo atlikums bija nepieciešams pašam veicināšanas fondam. Tādēļ 1992. gadā un līdz 1993. gada augustam faktiski izmantoto kapitālu, un kopš 1993. gada augusta attiecīgi aizņemto kapitālu, tas ir aptuveni 1,4 miljardi DEM gadā, vajadzēja izmantot kā primāro bāzi atlīdzībai federālajai zemei.

(114) Atlikušo pašu līdzekļu bāzes daļu (kopš 1993. gada augusta apmēram 100 miljoni DEM ik gadu, bet pirms tam vairāk) nevarēja izmantot konkurences darījumu paplašināšanai, tomēr tā deva *NordLB* labumu, jo bilancē dokumentētais pašu kapitāla lielums sniedz bankas finansiālajiem pabalstītājiem viņu potenciāla izskaidrojumu un līdz ar to iedarbojas uz nosacījumiem, par kādiem banka var saņemt aizdevu kapitālu. Galvotāji un reitingu aģentūras ņem vērā bankas ekonomisko un finansiālo kopainu. Tā kā apmēram 100 miljonus DEM katru gadu nevar tikt izmantota darījumu paplašināšanai, bet gan uzlabo bankas tēlu galvotāju acīs, tās ekonomiskā funkcija šajā ziņā var tikt salīdzināta vismaz ar garantiju.

(115) Tā kā līdz ar to arī summa apmēram 100 milj. DEM vērtībā katru gadu bankai *NordLB* nes labumu, tirgus ekonomikā darbīgs investors pieprasītu atlīdzību arī par to. Šīs atlīdzības lielums droši būtu zemāks par 1,4 miljardi DEM daļu, kas bankai *NordLB* nes lielāku labumu, jo tā saskaņā ar maksātspējas regulām var tikt izmantota kā pašu līdzekļu bāze tās uz konkurenci orientētu darījumu paplašināšanai.

(116) Noslēgumā jānorāda, ka vienošanās teksts starp Lejassaksijas federālo zemi, *NordLB* un *BdB* paredz, ka atlīdzība par ieskaitīt fondu var sekot tikai tā mēneša beigās, kad no *BAKred* saņemts pilnīgs atzinums par pašu kapitālu, t.i., sākot ar 1993. gada 30. novembri. Komisija tomēr nevar vienošanos šajā ziņā atbalstīt. Ieskaitītais *LTS* fonds bija bankas *NordLB* rīcībā kopš tā ieskaitīšanas 1991. gada 31. decembrī, vismaz tādā apjomā, kādā to pieļāva *BAKred*, un banka *NordLB* faktiski izmantoja šo kapitālu ievērojamā apjomā pirms vēl tika saņemts atzinums no *BAKred*.

e) PIEMĒROTA ATLĪDZĪBA PAR KAPITĀLU

(117) Atšķirīgas ekonomiskās kvalitātes finanšu ieguldījumi dod atšķirīgu peļņu. Izpētot, vai kapitālnoguldījumu akceptētu normālos tirgus ekonomikas nosacījumos darbīgs investors, jāvadās saskaņā ar šaubīga darījuma ar kapitālu ekonomiskā rakstura un bankai *NordLB* rīcībā nodotā kapitāla vērtības.

(i) ***Salīdzinājums ar citiem pašu kapitāla instrumentiem***

(118) Vācija pārstāv uzskatu, ka atlīdzība par pamatkapitālu neesot pareizais salīdzināšanas mērogs, lai aprēķinātu piemērotu atlīdzību par *LTS* veicināšanas fondu. Esot pareizi, ka akciju kapitāls no uzraudzības tiesiskā viedokļa tiek pieskaitīts pašu kapitālam. Taču ne jau viss, kas tiek definēts kā pašu kapitāls, ir vienlaikus arī kādas bankas pamatkapitāls. It sevišķi pamatkapitālam, kas ir bankas pilnīgā rīcībā un ko banka var ieguldīt, ir pavisam cita kvalitāte nekā ieskaitītam no *LTS* veicināšanas fonda, kas arī turpmāk ir mērķsaistīts federālās zemes attīstībai un līdz ar to neatmaksājas *NordLB*.

(119) Uz *LTS* veicināšanas fonda iekļaušanas brīdi tas visdrīzāk ir salīdzināms ar izmantošanas tiesību kapitālu. Banka *NordLB* un Lejassaksijas federālā zeme savulaik esot salīdzinājusi atlīdzību par veicināšanas fondu ar atlīdzību no izmantošanas tiesībām. Izmantošanas tiesības nozīmē papildkapitālu, kas principā var tikt izmantots tikai līdz pašu kapitāla līmenim. *NordLB* uz 1991. gada 31. decembri pašu kapitāls esot bijis 2,043 miljardi DEM un papildkapitāls 543 miljoni DEM. Līdz ar to ir bijis iespējams tā vietā, lai reģistrētu veicināšanas fondu par pašu kapitālu, piešķirt izmantošanas tiesības 1,5 miljardu DEM apjomā, lai segtu pašu kapitāla vajadzību.

(120) Ziemeļreinas-Vestfālenes federālā zeme un banka *WestLB* apstrīd to, ka atšķirīgo fondu iekļaušanu reģionālajās bankās, it sevišķi *NordLB* gadījumā, varot salīdzināt ar pamatkapitālu. Drīzāk fondu iekļaušana esot salīdzināma ar slēptiem ieguldījumiem vai beztermiņa aizdevumu. Slēptie ieguldījumi un beztermiņa aizdevums Vācijā jau 1991. gadā esot atzīti par pašu kapitālu. Bez tam vēl atlīdzība tiekot noteikta nevis pēc banku uzraudzības iedalījuma, bet gan pēc riska profila. Tā *LTS* fondi pēc to ranga ir galvotāji, riska struktūra tuvāk salīdzināma ar slēptiem ieguldījumiem vai beztermiņa aizdevumu nekā ar pamatkapitālu.

(121) Komisijas un *BdB* izpratnē *LTS* veicināšanas fonda ieskaitīšana, ko *BAKred* atzīst par pašu kapitālu, visdrīzāk līdzinās pamatkapitāla investīcijai.

(122) Šajā sakarā vispirms jāuzsver, ka relatīvi plašais pašu kapitāla instrumentu klāsts, kas tagad vairākās zemēs ir kredītiestāžu rīcībā, toreiz Vācijā vēl neeksistēja, kad 1991. gadā tika nolemts *LTS* fondu ieskaitīt bankā *NordLB*, un 1993. gadā *NordLB* tobrīd bija jāievēro spēkā esošās stingrās kapitāla prasības. Daži no šiem instrumentiem tika ieviesti kopš tā laika, citi jau eksistēja, taču tie nebija atzīti Vācijā. Tobrīd praksē galvenokārt pielietoja izmantošanas tiesības un dažāda ranga saistības (abi bija vienīgi pašu līdzekļu papildinājums, otro instrumentu atzina tikai kopš 1993. gada).

(123) Līdz ar to *LTS* kapitāla salīdzinājums ar tāda veida jauniem instrumentiem, kas pa lielākai daļai tikai vēlāk tika attīstīti un daļēji izmantoti citās zemēs, nav pārliecinošs. Arī Vācija pati šādu salīdzinājumu (netieši) noraida, norādot, ka Komisijai vajadzētu šo gadījumu izvērtēt, pamatojoties uz tiem apstākļiem, kas bija lēmuma pieņemšanas 1991. gada beigās.

(124) Attiecībā uz "Perpetual preferred shares" un izmantošanas tiesībām, jāuzsver daži specifiski punkti. "Perpetual preferred shares" dažās valstīs tiek uzskatīts par pašu kapitālu taču Vācijā vēl joprojām tas tā netiek atzīts. Kapitāla izmantošanas tiesības uzskata vienīgi kā papildinājumu pašu kapitālam, turpretī *LTS* kapitālam piemīt pašu kapitāla kvalitāte. Tādēļ *LTS* kapitāls *NordLB* bija daudz nozīmīgāks, jo to var palielināt līdz pašu kapitāla papildinājuma līmenim (kā piem., izmantošanas tiesības), līdz ar to paplašinot pašu kapitāla bāzi. Ja pēc zaudējumu gadiem sekotu peļņu nesošie gadi, tad vispirms līdz nominālam tiktu atjaunotas izmantošanas tiesības un tikai pēc tam *LTS* kapitāls. Bez tam vēl *LTS* kapitāls ir bankas *NordLB* rīcībā bez kāda laika ierobežojuma, kamēr kapitāla izmantošanas tiesības parasti ir dotas uz 10 gadiem. Turpmāk būtu netipiski ļoti liela apjoma kapitāla ieguldījums kapitāla izmantošanas tiesībām, un zaudējumu gadījumā šajā sakarā būtu jāievēro rangu secība. Tā kā *LTS* fonds ir relatīvi liels, lielu zaudējumu gadījumā tas relatīvi ātri tiktu aizskarts.

(125) Komisija uzskata, ka atbilstošas atlīdzības noteikšanai par pašu kapitālu atzītajiem mērķuzkrājumiem nav piemērots salīdzinājums ar slēptajiem noguldījumiem. Komisijas viedokli sevišķi iespaidoja fakts, ka *LTS* veicināšanas fondu ieskaitījums nenotika tieši slēpto ieguldījumu formā, bet kā mērķuzkrājums. Arī *BAKred* šo pārskaitījumu atzina par mērķuzkrājumu, nevis slēpto ieguldījumu atbilstoši Likuma par bankām (KWG) 10. § Tas, ka Vācijas uzraudzības iestādes to apskata kā uzkrājumus, ļauj uzskatīt, ka bankas rīcībā pārskaitītais kapitāls ir drīzāk salīdzināms ar pamatkapitālu un nevis slēptajiem noguldījumiem.

(126) Turklāt paliek arī riska iespēja – maksātnespējas, resp. Likvidācijas gadījumā vismaz daļu pārskaitītā kapitāla zaudēt, nevis saglabājot pamatkapitāla investīciju riska noteikumus, jo *LTS* fonds veido nozīmīgu *NordLB* pašu kapitāla daļu, un banka *NordLB* šo savā rīcībā saņemto *LTS* fondu daudzu gadu laikā ir aplikusi ar liela apmēra riska aktīviem.

(127) Visu šo iemeslu dēļ Komisija uzskata, ka sakarā ar *LTS* kapitāla īpatnībām nav piemērojams salīdzinājums ar beztermiņa aizdevumu, izmantošanas tiesībām un slēptajiem ieguldījumiem, lai to izmantotu kā pamatojumu *LTS* kapitāla atbilstošas atlīdzības noteikšanā. *LTS* fonda ieskaitīšana daudzkārt uzrāda biežu sakritību ar pamatkapitāla investīciju.

(ii) ***Kompensācijas prasība un neliels atbildības risks***

(128) Veicināšanas fonda atbildība iekšējās attiecībās ir ierobežota atbilstoši Lejassaksijas federālās zemes kapitāldaļām bankas *NordLB* pamatkapitālā, un federālā zeme ir vērsusies ar kompensācijas prasību pret visiem pārējiem *NordLB* galvotājiem. Vācija pārstāv uzskatu, ka investoram tas bija jāņem vērā, pieņemot lēmumu par investēšanu un izvirzot prasības par atlīdzību.

(129) Atbildības ierobežojums iekšējās attiecībās tomēr nevar samazināt atlīdzību, jo NordLB perspektīvā paliek pie tā, ka, lai izvairītos no konkurences iespaidošanas, ar kapitāla ieskaitīšanu saņemtās priekšrocības ir atbilstoši jāatlīdzina. Federālās zemes kompensācijas prasībā attiecībā pret pārējiem galvotājiem runa ir par vienošanos starp galvotājiem un nevis par piekāpšanos bankai *NordLB*, kas varētu attaisnot samazinātu atlīdzību. Ja, piemēram, pārējie galvotāji būtu piekrituši iekšēji pārņemt pilnu galvojumu par veicināšanas fondu, tas nevarētu novest pie rezultāta, *NordLB* vispār nevajadzētu izmaksāt nekādu atlīdzību.

(130) Bez tam Komisija uzskata, ka nav svarīgi, vai *LTS* veicināšanas fonds pēc *BAKred* atzinuma tika izmantots pastāvīgi un pilnā apjomā, lai izpildītu maksātspējas kritērijus. Bet, ja tas tā nebūtu, tirgus ekonomikā darbīgs investors būtu pastāvējis uz atlīdzību pilnā mērā, jo banka varēja visu kopkapitālu pēc saviem brīviem ekonomiskiem apsvērumiem ieguldīt konkurences cīņā.

(iii) ***Piemērota atlīdzība par summu aptuveni 1,4 miljardi DEM apmērā***

(131) Piemērotu atlīdzību par summu aptuveni 1,4 miljardu DEM apmērā, kas ik gadu bija bankas *NordLB* rīcībā konkurences darījumiem, var bez šaubām noteikt dažādos veidos. Kā to tūlīt konstatēsim, visiem atlīdzības veidiem aprēķināšanas par rīcībā nodoto pamatkapitālu pamatā ir vienādi principi. Komisija uz šo principu bāzes veic aprēķinu divos paņēmienos: vispirms tiek noskaidrota minimāla atlīdzība, kuru investors par (hipotēkas) pamatkapitāla investīciju bankā *NordLB* būtu gaidījis. Turpinājumā tiek pārbaudīts, vai tirgū, pamatojoties uz tirgus operācijas īpatnībām, iepriekš bijusi vienošanās par piemaksu vai maksāšanu pa daļām, un vai šai gadījumā Komisija var uzsākt metodiski pietiekami noslogotu aprēķinu skaitļos.

Sagaidāmās minimālās atlīdzības par pamatkapitāla investīciju bankā NordLB izdibināšana

(132) Gaidāmā atlīdzība par investīciju un investīcijas risks ir būtiski ietekmējoši faktori, ar ko jārēķinās pirms investīcijas lēmuma pieņemšanas investoram, kas darbojas tirgus ekonomikas apstākļos. Lai noskaidrotu šo abu elementu lielumu, investors apsver visu iespējamo firmu un tirgus informāciju. Pie tam viņš izpēta iepriekšējā laika vidējo peļņu no kapitāla, kas kopumā dod atbalsta punktu arī par uzņēmuma nākotnes produktivitāti, kā arī analizē uzņēmuma darbības modeli, kas būs spēkā investīcijas darbības laikā, izpēta uzņēmuma vadības kvalitāti un stratēģiju, kā arī attiecīgās ekonomikas nozares relatīvās izredzes.

(133) Investors tirgus ekonomikas apstākļos tikai tad investēs, ja viņam par to, salīdzinājumā ar tuvāk esošo citu iespēju alternatīvai kapitāla ieguldīšanai, būs nodrošināta augstāka atlīdzība, respektīvi, zemāks risks. Investors neveiks ieguldījumu uzņēmumā, kur sagaidāmā peļņa ir zemāka par vidējo sagaidāmo atlīdzību citā uzņēmumā ar salīdzināmu riska profilu. Šajā gadījumā var pieņemt, ka pastāv pietiekamas alternatīvas investēšanas pasākumam, turklāt ar augstāku peļņas iespējamību pie vienlīdzīga riska.

(134) Pastāv dažādas metodes piemērotas minimālās atlīdzības aprēķināšanai. Ir dažādi finansēšanas veidi un varianti peļņas aprēķināšanai, arī *CAPM* metode. Lai atspoguļotu dažādas iespējas, ir svarīgi izprast atšķirību starp diviem komponentiem, bezriska peļņa no kapitāla un projekta specifiskā riska prēmija:

Atbilstoša minimālā peļņa no pret risku galvotas investīcijas

=

bezriska bāzes likme + riska prēmija no pret risku galvotas investīcijas.

Pret risku galvotas investīcijas atbilstošu minimālo peļņu var attēlot kā bezriska peļņas likmes un papildu riska prēmijas par investīcijas specifiskā riska pārņemšanas summu.

(135) Katras peļņas noteikšanas pamatā ir bezriska noguldījuma formas eksistence ar pieņemamu bezriska peļņu. Parastā veidā tiek ņemta vērā sagaidāmā peļņa no valsts emitentu vērtspapīriem ar nemainīgu procentu likmi, lai noteiktu bezriska bāzes likmi (respektīvi, šādu vērtspapīru atbilstošs indekss), tas ir ieguldījuma veids ar salīdzinoši mazu risku. Atšķirības starp dažādām metodēm pastāv sakarā ar riska prēmijas noteikšanu:

— *Finansēšanas aprēķins*: saskaņā ar kapitāla izmantotājas bankas viedokļa investora sagaidāmā peļņa no pašu kapitāla atspoguļo nākotnes finansēšanas izmaksas. Vispirms tiek uzzinātas vēsturiskās pašu kapitāla izmaksas, kuras bankām bijušas un kuras var salīdzināt ar interesējošās bankas izmaksām. Kapitāla vēsturisko izmaksu vidējais aritmētiskais tiek salīdzināts ar nākotnē sagaidāmām pašu kapitāla izmaksām un ar sagaidāmajām investora peļņas prasībām.

— *Finansēšana pēc Compound Annual Growth Rate*: šī aprēķina pamatā ir vidējais ģeometriskais un nevis vidējais aritmētiskais lielums *(Compound Annual Growth Rate)*.

— *Capital Asset Pricing Model (CAPM)*: *CAPM* ir vispazīstamākais un visbiežāk testētais modelis modernajā finanšu ekonomikā. Pēc tā tiek aprēķināta investoram sagaidāmā peļņa no kapitāla ar sekojošas formulas palīdzību:

Minimālā peļņa no kapitāla
=
bezriska bāzes likmes + (tirgus riska prēmija × Beta)

Riska prēmija par pašu kapitāla investīciju tiek noteikta, reizinot tirgus riska prēmiju ar *Beta* koeficientu (tirgus riska prēmija × *Beta*). Ar *Beta* koeficientu tiek izteikts uzņēmuma risks attiecībā pret visu uzņēmumu kopējo risku.

(136) *CAPM* ir vadošā metode investīciju peļņas aprēķināšanai biržā reģistrētajiem lielajiem uzņēmumiem. Tā kā banka *NordLB* nav biržā reģistrēts uzņēmums, nav iespējama tās *Beta* koeficienta tieša atvasināšana. *CAPM* metodes pielietošana ir iespējama tikai uz *Beta* vērtības bāzes.

(137) *BdB* savā 2003. gada 29. jūlija izklāstā, izmantojot *CAPM* metodi, nonāca pie sagaidāmās minimālās atlīdzības lieluma par pamatkapitāla investīciju bankā *NordLB* uz *LTS* fonda pārskaitīšanas brīdi, 1991. gada 31. decembri, 13,34 % gadā. Vācija izteica principiālas šaubas par *CAPM* metodes pielietošanu. Bez tam vēl *BdB* esot izmantojusi pārāk augstu *Beta* koeficientu un turklāt esot kļūdaini aprēķinājusi bezriska bāzes procentu likmi. Arī tirgus riska prēmija 4,6 % apmērā esot pārāk augsta. Pareizā aprēķinā, pamatojoties uz *CAPM*, *BdB* būtu nonākusi pie ievērojami zemākas minimālās atlīdzības par hipotekāro akciju kapitāla investīciju bankā *NordLB*.

(138) Vienošanās ietvaros par tirgum atbilstošu atlīdzību Lejassaksijas federālā zeme, *NordLB* un *BdB* nonāca pie rezultāta, ka minimālā atlīdzība 10,03 % apmērā ir atbilstoša.

(139) Puses savos aprēķinos izmantoja *CAPM* metodi un par bāzes procentu likmi bankai *NordLB* uz 1991. gada 31. decembri pielietoja 7,15 %. Šis procentu likmju aprēķins notika ar pieņēmumu, ka *LTS* fonds bankai *NordLB* nodots ilgstošā izmantošanā. Tādēļ puses atteicās pielietot termiņā noteiktas investīcijas bezriska peļņu (piemēram, peļņa par valsts aizņēmumu uz 10 gadiem), kas ieskaitīšanas brīdī bija vērojama kapitāla tirgū, jo šāds uzskats ignorētu reinvestīcijas risku, tas nozīmē, risku, kad pēc investīciju termiņa beigšanās nav iespējams investēt ar tādu pašu bezriska procentu likmi. Puses uzskata, ka vislabāk būtu rēķināties ar investīciju risku, ja par pamatu ņemtu "Total Return Index". Tādēļ puses nolēma izmantot akciju sabiedrības *Deutsche Börse AG* (Vācijas Birža) izstrādāto *REX10 Performance Index,* kurš nosaka 10 gadu investīcijas ilgumu Vācijas Federatīvās Republikas aizņēmumam. Šeit izmantotā indeksu virkne ietver *REX10 Performance Index* stāvokli katra gada beigās kopš 1970. gada. Puses šādā veidā aprēķināja peļņu no kapitāla par gadu, kas atspoguļo tendenci, kā pamatā, ņemot *REX10 Performance Index,* ir notikusi attīstība laika periodā no 1970. līdz 1991. gadam, un tā nonāca pie tā saucamās bezriska bāzes procentu likmes 7,15 % apmērā (1991. gada 31. decembri).

(140) Tā kā ieguldījums bankā *NordLB* ir veikts ilgstošam laika periodam, šajā speciālajā gadījumā bezriska bāzes procentu likmes aprēķins ir atzīstams. Arī piesaistītais *REX10 Performance Index* atspoguļo vispārēji atzītu datu avotu. Aprēķinātās bezriska bāzes procentu likmes šķiet lietpratīgas.

(141) *Beta* koeficienta novērtējums ar 0,72 tika noteikts uz *KPMG* ekspertīzes bāzes, vadoties pēc, tā saucamajiem, *Adjusted* Beta koeficientiem, saņemot datus no visām Vācijā reģistrētajām kredītiestādēm, kas iesniegta Komisijai. Šis *Beta* koeficients, kas noteikts uz minētās pētījumu bāzes un ievērojot bankas *NordLB* darījumu jomu, atzīstams par atbilstošu.

(142) Pēc Komisijas domām arī tirgus riska prēmija 0,4 % apmērā ir pieņemama. Jau lēmumā 2000/392/EK daudzkārt tika atrunāta, tā saucamā, vispārējā ilgtermiņa tirgus riska prēmija, t.i. starpība starp ilgtermiņa vidējo peļņu, attiecinātu uz parasto akciju portfeli un valsts aizņēmumu. Attiecīgajos ekspertu slēdzienos, izvērtējot metodiku, laika

periodu un datu bāzi, tika noteikta starpība no apmēram 3 % līdz 5 %. Kāds novērtējums, kas tika izstrādāts *BdB* uzdevumā, aprēķināja alternatīvu 3,16 % un 5 %; kāds cits, kas veica alternatīvus aprēķinus bankai *WestLB* pēc tās pašas metodes noteica 4,5 % un 5 %, un *Lehman Brothers*, kas arī darbojās *WestLB* uzdevumā, noteica 4 %. Tādējādi Komisijai šeit iztirzātajā gadījumā nebija pamata atkāpties no vienošanās aktā pielietotās tirgus riska prēmijas. Vadoties pēc *CAPM*, Komisijai nebija šaubu, ka pušu paziņotā minimālā atlīdzība var tikt uzskatīta par atbilstošu.

(143) Komisijai nebija nekādu pieturas punktu tam, ka pušu paziņotā minimālā atlīdzība par par hipotekārā pamatkapitāla investīciju nevar izturēt tirgus testu. Tādēļ Komisija attiecībā uz šo situāciju par piemērotu nosaka minimālo atlīdzību 10,03 % gadā (ikreiz pēc uzņēmuma nodokļu nomaksas un pirms investora nodokļa).

(iv) ***Maksājums no peļņas no kapitāla sakarā ar trūkstošo likviditāti.***

(144) Vācija uzskata, ka banka *NordLB* esot maksājusi atbilstošu atlīdzību, jo privāts investors būtu viņam ietaupītās refinansēšanas izmaksas atskaitījis no atlīdzības. Tā kā investors kapitāla refinansēšanu ir ietaupījis, Vācija nonāk pie slēdziena, ka *LTS* fonda procentu likme ir aptuveni 9,5 %.

(145) Komisija tomēr uzskata, ka nav svarīgi, cik daudz federālā zeme kā investors ir ietaupījusi. Federālā zeme ir ieskaitījusi *LTS* veicināšanas fondus bankā *NordLB* kā nelikvīdu kapitālu. Nekāds federālās zemes ietaupījums neeksistē, jo tās pienākumos neietilpst rūpes par kapitāla likviditāti.

(146) "Normāla" kapitāla ieguldīšana kādā bankā, protams, rada tai gan likviditāti, gan arī pašu līdzekļu bāzi, kas nepieciešams no uzraudzības tiesiskajiem pamatojumiem, lai paplašinātu darījumus. Lai kapitālu izmantotu pilnībā, tas ir, tā 100 % riska izsvērtos aktīvus paplašinātu ar koeficientu 12,5 (100 izdala ar maksātspējas koeficientu 8 %), bankai vajadzētu 11,5 reizes finanšu tirgos refinansēties. Vienkārši sakot, starpība no 12,5 reizes saņemtajiem un 11,5 reizes samaksātajiem procentiem par šo kapitālu, atskaitot citas bankai esošās izmaksas (piem., administrācijas izmaksas), veido pašu kapitāla peļņu ([1]).

(147) Tā kā *LTS* kapitāls bankai *NordLB* nerada nekādu likviditāti, bankai *NordLB* papildu finansēšanas izmaksas ir kapitāla summas apjomā, ja tā nepieciešamos līdzekļus iegūst finanšu tirgos, lai pilnībā izmantotu darījumu iespējas, ko tai sniedz papildu pašu kapitāls, t.i., lai riska izsvērtās kapitāla vērtības palielinātu par 12,5 reizes lielāku kapitāla summu (resp. esošās kapitāla vērtības saglabāt šajā apjomā) ([2]). Sakarā ar šiem papildizdevumiem, kas nerodas citādā veidā palielinot pašu kapitālu, piemērotas atlīdzības noteikšanai nepieciešams radīt atbilstošus maksājumus pa daļām. Kapitāla ieguldītājs, kurš darbojas tirgus ekonomikā, nevar gaidīt tādu pašu atlīdzību, kā no skaidras naudas kapitāla ieguldījuma.

(148) Komisija turklāt uzskata, ka aprēķinā nav jāpiemēro kopējā refinansēšanas procentu likme. Refinansēšanas maksājumi ir uzņēmuma izmaksas, un līdz ar to samazinās ar nodokli apliktie ienākumi. Bankas neto ienākumi tātad nesamazinās par papildus samaksātu procentu summu. Proti, daļa šo izmaksu izlīdzinās uz mazāka korporācijas nodokļa pamata. Tikai tīrās izmaksas bankai *NordLB* jāņem vērā kā papildu apgrūtinājums sakarā ar ieskaitītā kapitāla īpašo raksturu. Kopumā Komisija atzīst, ka bankai *NordLB* rodas papildu "likviditātes izmaksas", ko veido no "refinansēšanas izmaksām atņemot uzņēmuma nodokļus".

(149) Pamatojoties uz *Deutschen Börse AG* aprēķināto *REX 10 Performance Index,* bezriska procentu likme 1991. gada beigās bija 7,15 %. Divi Vācijas valsts aizņēmumi ar termiņu uz 30 gadiem, kas tika veikti 1986. gadā, aprēķina brīdī deva ienākumu no aprites peļņas 7,8 % un 7,6 %. Vācija uzrādīja, ka bankas *NordLB* individuālā refinansēšanas likme 1991. gada 31. decembrī sasniedza [...] %. Savā vienošanās aktā puses pamatojas uz ilgtermiņa bezriska likmi 7,15 % apmērā. Bez tam puses vienojās pieņemt paušālu nodokļu likmi 50 % apmērā ([3]). Līdz ar to puses nonāca pie tīrās refinansēšanas 3,57 % un pie atbilstoša likviditātes maksājuma.

(150) Pamatojoties uz šo vienošanos un faktu, ka nosauktās summas iekļaujas normās, ko Vācija jau iepriekš bija noteikusi, Komisijai nav pamata 3,57 % neuzskatīt par atbilstošiem, un novērtējot palīdzības elementus, tā balstās uz šo vērtību,.

(v) ***Piemaksa ienākumam no kapitāla sakarā ar pārskaitījuma īpatnībām.***

(151) Praksē, konstatējot kādas atlīdzības netipiskos apstākļus, kas atšķiras no normālas pamatkapitāla investīcijas attiecīgajā uzņēmumā, tiek piemēroti atbilstoši maksājumi. Tādēļ jāpārbauda, vai, atbilstoši īpatnībām, it sevišķi konkrētajam riska profilam *LTS* pārskaitījuma gadījumā, ir pamatojumi par aprēķinātās minimālās atlīdzības 10,03 % piemērošanu, kādu privātais investors būtu sagaidījis par (hipotekāru)

([1]) Realitātē situācija, protams, ir daudz sarežģītāka, piem., sakarā ar ārpusbilances posteņiem, dažādo aktīvu riska izvērtējumu un posteni ar nulles risku. Tomēr šos secinājumus tas neitekmē.

([2]) Situācija nemainās, ja apsver iespēju papildu pašu līdzekļus palielināt līdz pašu līdzekļu bāzes apmēram (koeficients 25 12,5 vietā pašu līdzekļu bāzei).

([3]) Dokumentos, ko iesniedza Vācija, korporācijas nodoklis 1992. gadā bija 46 %, pieskaitot vēl solidaritātes nodokli 3,75 %, kopā iznāk 49,75 %. Kopējā nodokļu likme 1993. gadā samazinājās uz 46 %, un no 1994. gada līdz 2000. gadam tā bija 49,5 %. Kopš 2001. gada kopējā nodokļu likme bija 30 %.

pamatkapitāla investīciju bankā *NordLB*, un līdz ar to var izmantot metodiski piemērotu aprēķinu. Tādējādi pārbaude atklāj trīs aspektus: pirmkārt, izpalika jaunu kapitāldaļu izlaide un ar to saistītās papildu balsstiesības, otrkārt, fondu pārskaitījuma ārkārtējais apjoms, treškārt, ieguldījuma aizstājamības trūkums.

(152) Federālā zeme, veicot pārskaitījumu, nesaņēma papildu balsstiesības, un tas netika kompensēts, piesaistot kāda cita kapitāldaļu īpašnieka līdzvērtīgu investīciju. Ar atteikšanos no balsstiesībām kapitāla ieguldītājs neizmanto iespēju iespaidot bankas vadības lēmumus. Kā kompensācija tam, ka tiek pieņemts paaugstināts zaudējumu risks, nenostādot tam pretī atbilstoši lielāku ietekmi uz uzņēmumu, kapitāla ieguldītājs, kas darbojas saskaņā ar tirgus ekonomikas principiem (pat pavājinot risku pēc iekšējas vienošanās ar pārējiem daļu īpašniekiem), būtu pieprasījis augstāku atlīdzību. Ņemot vērā faktu, ka par priviliģētajām akcijām, salīdzinot ar parastajām akcijām, tiek saņemta paaugstināta atlīdzība, komisija uzskata par lietpratīgu ieviest piemaksu vismaz 0,3 % gadā (pēc uzņēmuma nodokļa). Arī vienošanās puses uzskata par lietderīgu piemaksu 0,3 % jo netika izlaistas jaunas balsstiesības.

(153) Pārskaitītā īpašuma lielais apjoms un ietekme, kādu tas radīja bankai *NordLB* attiecībā uz maksātspējas direktīvu pieminēts jau iepriekš (40f rindkopa). *LTS* fondu pārskaitījums ievērojami palielinājis *NordLB* pašu kapitālu un turklāt bez sākotnējiem un administrācijas izdevumiem. Kapitālieguldītājs tirgus ekonomikā droši vien pieprasītu piemaksu par tik liela kapitāla ieguldījumu ar relatīvi un absolūti lielu summu, kā *LTS* fondu apjoms. No otras puses – pamatkapitāla palielinājums par 1,5 miljardiem DEM vienā no lielākajām Vācijas universālajām bankām, ņemot vērā Eiropas kredītiestādēm noteikto ārkārtīgi lielo obligāto kapitālu sakarā ar maksātspējas direktīvu, nav uzskatāms par kaut ko īpašāku, kā normāla izmēra darījums. Turklāt lielais apjoms var tikt uzskatīts kā netiešs pierādījums tam, ka kapitāla ieguldījumam ir līdzība ar pamatkapitālu, jo tajā brīdī, 1991. gada nogalē, nebija tipiski liela apjoma slēptie noguldījumi finanšu tirgū. Līdz ar to tas būtu nozīmējis apjoma nepieļaujamu dubultu ievērošanu, kad pārskaitītā kapitāla apjoms, kas līdzinās pamatkapitāla investīcijai, tiktu izmantots, lai attaisnotu turpmāko piemaksu. Līdz ar to Komisija par labu bankai *NordLB* neparedz veikt piemaksu sakarā ar ieguldītā kapitāla apjomu. Tāds pats lēmums izriet no pušu vienošanās, ka nav jāveic piemaksa sakarā ar ieguldītā kapitāla apjomu.

(154) Visbeidzot jānorāda uz iztrūkstošo ieguldījuma aizstājamību, tas nozīmē, ka iztrūkst iespēja jebkurā laikā izņemt no uzņēmuma noguldīto kapitālu. Normālos apstākļos kapitālieguldītājs var pašu kapitāla instrumentu tirgū pārdot trešajai personai un līdz ar to savu kapitālieguldījumu izbeigt. Pamatkapitāla normāls palielinājums, precīzi aplūkojot, notiek šādi: investors iegulda bilances aktīva pusē kapitālu (tie var būt gan skaidrās naudas, gan materiālie ieguldījumi). Tam parasti pasīva pusē atbilst apgrozāmā daļa, kas ir investora rīcībā, piemēram, akciju sabiedrībā tās ir akcijas. Šīs akcijas viņš var pārdot trešajai personai. Viņš, protams, ar to nevar izņemt savu sākotnēji ieguldīto kapitāla vērtību, tāpēc ka tā tagad pieder pie sabiedrības garantētā pašu kapitāla un tādēļ to pēc dispozīcijas nevar izņemt. Taču viņš, pārdodot akcijas – pēc biržas kursa – var realizēt ekonomisko pretvērtību. Viņa kapitālieguldījums līdz ar to ir aizvietojams. Sakarā ar *LTS* fonda ieguldījuma īpašajiem apstākļiem federālajai zemei nav šādas iespējas. Neraugoties uz to, Komisija nesaskata iemeslu piemaksai. Federālajai zemei gan nav iespēju ar ieguldījuma brīvu apgrozāmību realizēt ekonomisko pretvērtību, taču katrā laikā tai pastāvēja un pastāv iespēja mērķuzkrājumus, atbilstoši likumam, no bankas *NordLB* izņemt un eventuāli, ieguldot tos citā kredītiestādē, sasniegt augstāku ienākumu no kapitāla. Arī šajā jautājumā vienošanās starp *BdB*, federālo zemi un *NordLB* norāda, ka sakarā ar kapitāla trūkstošo aizstājamību nav jābūt nekādai piemaksai.

(155) Tāpēc Komisija uzskata par lietpratīgu kopumā noteikt piemaksu ienākumam no kapitāla 0,3 % gadā (pēc uzņēmuma nodokļu nomaksas) par atteikšanos no papildu balsstiesībām.

(vi) ***Nekāds samazinājums atlīdzībai sakarā ar vienošanos par kopatlīdzību***

(156) Akciju sabiedrībā atlīdzība ir tieši atkarīga no uzņēmuma rezultātiem, un tā galvenokārt izpaužas dividenžu formā un līdzdalībā, uzņēmuma vērtībai pieaugot (piem., akciju kursa kāpums). Federālā zeme saņem kopatlīdzību, kurā būtu jāietver abi šie atlīdzības aspekti par "normālu" kapitālieguldījumu. Tas ļauj argumentēt, ka regulārā atlīdzība, ko federālā zeme saņem mainīgas atlīdzības vietā, kas būtu tieši saistīta ar bankas *NordLB* rezultātiem, atspoguļo priekšrocību gadījumā, ja atlīdzības likme tiek reducēta. Vai tāda regulārā atlīdzība patiesi ir izdevīgāka par mainīgu atlīdzību, ko iespaido uzņēmuma peļņa, ir atkarīgs no uzņēmuma rezultātiem nākotnē. Ja tie pasliktinās, tad paušāllikme kapitālieguldītājam ir izdevīga, bet, ja uzņēmuma rezultāti uzlabojas, tad tai ir trūkumi. Faktisko attīstību nevar paredzēt, pieņemot lēmumu par kapitālieguldījumu. Ņemot to visu vērā, Komisija uzskata, ka atlīdzības likmes reducēšanai nav pamata.

(vii) ***Kopējā atlīdzība***

(157) Pamatojoties uz visiem šiem apsvērumiem, Komisija secināja, ka atbilstoša atlīdzība par apšaubāmu kapitālu varētu būt 6,76 % gadā (pēc uzņēmuma nodokļu nomaksas), proti, 10,03 % normāls ienākums no kapitāla par

apšaubāmu kapitālieguldījumu, pieskaitot 0,3 % par finanšu operācijas īpašo raksturu, atskaitot 3,57 % par finansēšanas izmaksām, kas rodas bankai *NordLB* sakarā ar pārskaitītā kapitāla trūkstošo likviditāti.

(viii) ***Atbilstoša atlīdzība par summu aptuveni 100 milj. DEM***

(158) Kā jau izklāstīts, bankas *NordLB* rīcībā katru gadu ir arī pašu kapitāla daļa aptuveni 100 milj. DEM materiālās vērtības, un tās ekonomiskā funkcija ļauj to salīdzināt ar garantiju vai galvojumu. Lai nepakļautu sevi tādam riskam, kapitālieguldītājs, kas darbojas tirgus ekonomikā, būtu pieprasījis atbilstošu atlīdzību. Vienošanās starp *BdB*, federālo zemi un *NordLB* par šo jautājumu nekas nav minēts.

(159) Komisija lēmumā, uzsākot procedūru atbilstoši EK līguma 88. panta 2. punktam, minēja likmi 0,3 % gadā (pēc nodokļu nomaksas), ko Vācija nosauca par piemērotu galvotāja starpniecības maksu tādai bankai kā *NordLB*. Šīs atlīdzības paaugstināšana "galvojuma" sevišķi lielā apjoma – aptuveni 100 milj. DEM – dēļ, nav tikusi piemērota. Arī par abiem gadiem, kuros bankas rīcībā bija vairāk nekā 100 milj. DEM, par 1992. un 1993. gadu, Komisijai šķiet, ka piemaksa nav attaisnojama. Šīs likmes paaugstināšana tādēļ, ka *LTS* veicināšanas fonds principā neierobežoti bija *NordLB* rīcībā, ir apšaubāma to pašu iemeslu dēļ, kuru arī netika īstenota piemaksa atlīdzībai par kapitālu, kas bija bankas rīcībā konkurences darījumiem.

(160) Garantijas prēmija veido bankas *NordLB* uzņēmuma izdevumus un tādējādi samazina ar nodokli apliekamo peļņu. Atlīdzība, kas Lejassaksijas federālajai zemei jāsaņem par *LTS* fondu, tiek maksāta no peļņas pēc nodokļiem. Tādēļ likme 0,3 % principā jāsamēro ar nodokļu likmi. Tāpat kā saistībā ar refinansēšanas izdevumiem Komisija vadās – šoreiz par labu *NordLB* – no vienotas kopējās nodokļu likmes 50 %. Tādēļ Komisija nosaka likmi 0,15 % gadā pēc nodokļu nomaksas.

f) PALĪDZĪBAS ELEMENTS

(161) Saskaņā ar iepriekšminētajiem aprēķiniem Komisija uzskata par tirgus atbilstošu atlīdzību 6,76 % gadā pēc nodokļu nomaksas par to kapitāla daļu, kuru *NordLB* var izmantot savai uzņēmējdarbībai, proti, aptuveni 1,4 miljardi DEM, un 0,15 % gadā pēc nodokļu nomaksas par starpību starp šo daļu un to, kas *NordLB* bilancē iegrāmatota kā pašu kapitāls 1,5 miljardi DEM, tātad – aptuveni 100 milj. DEM.

(162) Banka *NordLB* pašreiz maksā atlīdzību 0,5 % gadā pēc nodokļu nomaksas par summu, kas faktiski tiek izmantota konkurences darījumos. Šī atlīdzība pirmo reizi tika izmaksāta par 1992. gadu.

(163) Līdzās atlīdzībai 0,5 % gadā pēc nodokļu nomaksas Vācija uzskata, ka federālajai zemei ir tiesības saņemt procentus un aizņēmuma dzēšanas maksājumus, kas tiek ieskaitīti *LTS* veicināšanas fondā no veicināšanas fondu tirgus vērtības, kas pārsniedz 1,5 miljardus DEM .

(164) Komisija uzskata, ka kapitālieguldītājs tirgus apstākļos nebūtu piekritis saņemt atlīdzību no ieņēmumiem, kas atkarīgi no bankas darbības, kura pārvalda veicināšanas fondus. Vēl jo vairāk tādēļ, ka banka *NordLB* ekonomiski nav guvusi peļņu no kapitāla daļas, kas ir virs 1,5 miljardiem DEM (tādēļ nav arī jāmaksā atlīdzība). Līdz ar to summas no šīs *LTS* veicināšanas fondu daļas arī nevar uzskatīt par turpmāko atlīdzību, jo tā ekonomiskā ziņā nav gūta no *NordLB* darbības, bet jau no sākuma pienākas federālajai zemei.

(165) Bez tam Vācija apgalvo, ka pārskaitījuma pamatā bija potenciāla kopdarbība un nevis bankas *NordLB* pašu kapitāla paaugstināšana. Veicināšanas fondu pārskaitīšanai tomēr vismaz bija mērķis izpildīt arī maksātspējas direktīvas prasības. Gadījumā, ja *LTS* attīstās kopdarbība un ietaupījumi, *LTS* tie rodas sakarā ar izmaksu reducēšanu, tad to nevar uzskatīt par pretpakalpojumu no *NordLB* puses par pašu līdzekļu bāzes nodrošināšanu. Tā kā šīs kopdarbības rezultātā nesamazinās ne pārskaitītā kapitāla izlietojamība, ne arī paaugstinās *NordLB* izmaksas, kas saistītas ar kapitāla pārskaitījumu, kopdarbība nedrīkstētu ietekmēt atlīdzības lielumu, ko no bankas par ieguldīto pašu kapitālu varētu pieprasīt kapitālieguldītājs, kurš darbojas tirgus ekonomikā. Arī gadījumā, ja federālā zeme kopdarbības rezultātā gūtu faktiskas priekšrocības, jebkurš konkurents konkurences apstākļos būtu spiests federālajai zemei par finanšu instrumentu (*LTS*) papildu piemērotajai atlīdzībai par ieguldīto pašu "maksāt" vēl arī "atlīdzību" tādu priekšrocību formā. Citu starpā, parasti kādas apvienošanās rezultātā veidojas abu iesaistīto uzņēmumu kopdarbība. Grūti izprotams, kādēļ *NordLB* vispār neguva peļņu no šīm priekšrocībām. Tādējādi Komisija pārstāv uzskatu, ka pie iespējamiem kopdarbības efektiem iespējama ne tikai vienas atlīdzības izmaksa no bankas *NordLB* par *LTS* pārskaitījumu.

(166) Visbeidzot – arī tā saucamais īpašnieka efekts nenoved pie tā, ka jāpamatojas uz augstāku atlīdzību nekā 0,5 % gadā. Kā jau iepriekš norādīts, kapitālieguldītājs tirgus ekonomikas apstākļos, kuram ir jau kapitāldaļas vienā uzņēmumā, nebūtu atteicies no pilnas tiešas atlīdzības, ja viens vai vairāki akcionāri gūst peļņu no kapitālieguldījuma, pašiem neveicot nekādu atbilstošu ieguldījumu. Tā kā *NSGV* neveica kapitālieguldījumu, kas līdzinātos federālās zemes

ieguldījumam, federālajai zemei vajadzēja uzstāt par lielu tiešo atlīdzību.

(167) Palīdzības elementu var aprēķināt kā starpību starp faktiskiem maksājumiem un maksājumiem, kas atbilstu tirgus nosacījumiem.

(168) Palīdzības elementa aprēķins (milj. DEM)

1992. gads

1992. gads	Janv.	Febr.	Marts	Apr.	Maijs	Jūn.	Jūl.	Aug.	Sept.	Okt.	Nov.	Dec.
1. Bankas rīcībā esošā kapitāldaļa konkurences darījumiem	120	101	145	109	71	0	0	0	0	19	63	162
2. Atlikusī summa (atšķirība no 1 500 milj. DM	1 380	1 399	1 355	1 391	1 429	1 500	1 500	1 500	1 500	1 481	1 437	1 338
Atlīdzība 6,76 % gadā (pēc nodokļu nomaksas) par 1.	0,67	0,56	0,81	0,61	0,39	0	0	0	0	0,1	0,35	0,91
Atlīdzība 0,15 % gadā (pēc nodokļu nomaksas) par 2.	0,17	0,17	0,16	0,17	0,17	0,18	0,18	0,18	0,18	0,18	0,17	0,16
Tirgum atbilstoša kopējā atlīdzība	0,84	0,73	0,97	0,78	0,56	0,18	0,18	0,18	0,18	0,28	0,52	1,07
												Σ 6,47
Faktiskā atlīdzība (pēc nodokļu nomaksas) (0,5 %) par visu 1992. gadu												0,9
Palīdzības elements												5,57

1993. gads

1993. gads	Janv.	Febr.	Marts	Apr.	Maijs	Jūn.	Jūl.	Aug.	Sept.	Okt	Nov.	Dec.
1. Bankas rīcībā esošā kapitāldaļa konkurences darījumiem	133	133	207	147	174	1,143	1,222	1 400	1 400	1 400	1 400	1 400
2. Atlikusī summa (atšķirība no 1 500 milj. DM	1,367	1,367	1,293	1,353	1,326	357	278	100	100	100	100	100
Atlīdzība 6,76 % gadā (pēc nodokļu nomaksas) par 1.	0,74	0,74	1,16	0,82	0,98	6,43	6,88	7,88	7,88	7,88	7,88	7,88
Atlīdzība 0,15 % gadā (pēc nodokļu nomaksas) par 2.	0,17	0,17	0,16	0,16	0,16	0,04	0,03	0,01	0,01	0,01	0,01	0,01
Tirgum atbilstoša kopējā atlīdzība	0,91	0,91	1,32	0,98	1,14	6,47	6,91	7,89	7,89	7,89	7,89	7,89
												Σ 58,09
Faktiskā atlīdzība (pēc nodokļu nomaksas) (0,5 %) par visu 1993. gadu												7
Palīdzības elements												51,09

Gads	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003
1. Bankas rīcībā esošā kapitāldaļa konkurences darījumiem	1 400	1 390	1 390	1 390	1 390	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
2. Atlikusī summa (atšķirība no 1 500 milj. DM	100	110	110	110	110	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
Atlīdzība 6,76 % gadā (pēc nodokļu nomaksas) par 1.	94,64	93,96	93,96	93,96	93,96	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
Atlīdzība 0,15 % gadā (pēc nodokļu nomaksas) par 2.	0,15	0,16	0,16	0,16	0,16	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
Tirgum atbilstoša kopējā atlīdzība	94,79	94,12	94,12	94,12	94,12	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
Faktiskā atlīdzība (pēc nodokļu nomaksas) (0,5 %)	7	6,95	6,95	6,95	6,95	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
Palīdzības elements	87,79	87,17	87,17	87,17	87,17	87,17	85,88	85,88	85,88	85,88

Kopš 1999. gada 1. janvāra DEM pēc kursa 1,95583 tiek aprēķināta eiro. Dati DEM atbilstoši jāpārrēķina eiro.

(169) Starpība starp iepriekš norunāto 0,5 % gadā un piemēroto atlīdzību 6,76 % gadā (par to *LTS* veicināšanas fonda daļu, kura var tikt izmantota *NordLB* konkurences darījumiem), kā arī 0,15 % gadā (kas līdzinās bankas galvojumam) atspoguļo palīdzību atbilstoši EK līguma 87. panta 1. punktam.

(170) Palīdzības elements par laika posmu kopš palīdzības galvojuma līdz 2003. gada beigām ir 923,82 milj. Vācijas marku (DEM). Šī summa ir pārrēķināma eiro un ir līdzvērtīga 472,34 milj. EUR. *LTS* fondi joprojām ir bankas *NordLB* rīcībā. Līdz ar to palīdzības elementa palielināšanās turpinās.

4. *PASĀKUMA SAVIENOJAMĪBA AR EK LĪGUMU.*

(171) Jāsecina, ka visi EK līguma 87. panta 1. punkta kritēriji ir izpildīti, un tātad *LTS* veicināšanas fondu pārskaitījums attiecīgo pantu izpratnē satur valsts palīdzību. Tādējādi jāizpēta, vai palīdzību var uzskatīt par savienojamu ar Kopējo tirgu. Tomēr ir pamanāms, ka Vācija, ņemot vērā iespējamos palīdzības elementus, veicināšanas fondu pārskaitījuma ietvaros rīkojusies tikai saskaņā ar EK līguma 86. panta 2. punkta noteikumu.

(172) Nav piemērojams neviens no EK līguma 87. panta 2. punkta izņēmuma priekšrakstiem. Palīdzībai nav ne sociāla rakstura, ne arī galvojuma par atsevišķiem patērētājiem. Tāpat tā ir maz piedalījusies zaudējumu novēršanā, kas radušies pēc dabas katastrofām vai izcēlušies citādu ārkārtas atgadījumu rezultātā, vai arī palīdzējusi līdzsvarot tautsaimniecības zaudējumus, kas radās Vācijas sadalīšanās rezultātā.

(173) Tā kā palīdzībai nav bijis izvirzīts nekāds reģionālais mērķis – tā nav paredzēta ne ekonomiskās attīstības veicināšanai reģionos ar neierasti zemu dzīves līmeni vai daļēju bezdarbu, ne kādas noteiktas ekonomikas jomas attīstības veicināšanai, tā nav piemērojama ne EK līguma 87. panta 3. punkta a) apakšpunktam, ne 87. panta 3. punkta c) apakšpunktam (par reģionālajiem aspektiem). Ar palīdzību nav veikti nekādi svarīgi pasākumi, kas attiektos uz Eiropas kopējām interesēm. Tāpat tai ir maz sakara ar kultūras un kultūras mantojuma saglabāšanas veicināšanu.

(174) Tā kā bankas *NordLB* ekonomiskā pastāvēšana nebija riska situācijā, kad tika īstenoti pasākumi, netiek izvirzīts jautājums, vai vienas tik lielas kredītiestādes kā banka *NordLB* sabrukums Vācijā, varētu izraisīt banku sektora ģenerālkrīzi, kas, atbilstoši EK līguma 87. panta 3. punkta b) apakšpunktam, varētu tikt attaisnota kā palīdzība Vācijas ekonomikas ievērojamu traucējumu novēršanai.

(175) Atbilstoši EK līguma 87. panta 3. punkta c) apakšpunktam par palīdzību var uzskatīt tādas, kas saderīgas ar kopējo tirgu, ja tās veicina noteiktas ekonomikas nozares attīstību. Tas principā varētu derēt arī par bankas sektora pārstrukturēšanas palīdzību. Šajā gadījumā tomēr nav doti priekšnosacījumi izņēmuma noteikumu pielietošanai. Banka *NordLB* netiek raksturota kā grūtībās nokļuvis uzņēmums, kura rentabilitātes atgūšanai nepieciešama valsts palīdzība.

(176) Tātad EK līguma 86. panta 2. punkts pieļauj iespējamus izņēmumus līguma priekšrakstos par valsts palīdzību, kas, atkarībā no noteiktiem apstākļiem, ir attiecināmi arī uz finanšu pakalpojumu sektoru. Komisija to apliecinājusi savā ziņojumā "Vispārējo ekonomisko interešu pakalpojumi banku sektorā" ([1]).

([1]) Šis ziņojums tika iesniegts Ekonomikas un finanšu padomē 1998. gada 23. novembrī, tomēr vēl netika publicēts. To var saņemt ģenerāldirekcijā IV – Konkurences komisijā, kā arī Komisijas interneta lapā.

(177) Vācija ziņo, ka bankas *NordLB* eventuālās atbalstīšanas *LTS* veicināšanas fondu pārskaitīšanas gadījumā tiek runāts tikai par vienu kompensāciju – izmaksām, kas radušās bankai *NordLB*, ievērojot tās publisko uzdevumu. Banka *NordLB* ir ne tikai reģionālā banka, bet arī krājkase Braunšveigas reģionā. Tādēļ tā pilda ne tikai klasisko publisko reģionālas bankas uzdevumu ar tai saistošajām izmaksām, bet arī krājkases funkcijas.

(178) Tomēr Vācija nav aprēķinājusi bankai *NordLB* izmaksas par norādītajiem publiskajiem uzdevumiem. Tādēļ vien Komisija nevar atzīt izņēmumu, piemērojot EK līguma 87. panta 1. punktu, pamatojoties uz EK līguma 86. panta 2. punktu. Līdz ar to ir skaidrs, ka pārskaitījums tika veikts, lai nodrošinātu bankai *NordLB* tiesisku stāvokli sakarā ar jaunajiem pašu kapitāla noteikumiem. Nevis kā kompensāciju par bankas *NordLB* publisko uzdevumu.

(179) Tā kā neviens no izņēmumiem par principiālu valsts palīdzības aizliegumu atbilstoši EK līguma 87. panta 1. punktam neatbilst, šo palīdzību nevar atzīt par saderīgu ar kopējo tirgu.

5. *PALĪDZĪBA NEEKSISTĒ*

(180) Pretēji Vācijas izklāstam, nevar uzskatīt *LTS* veicināšana fondu pārskaitījumu par atbilstošu palīdzības regulai par iestādes nodokļu apgrūtinājumu un galvotāju garantijām.

(181) No vienas puses, lietas būtība par galvotāju garantiju kā zaudējumu garantiju attiecībā pret kreditoriem gadījumā, ja bankas kapitāls nav pietiekams, netiek izpildīta jau no paša sākuma. Kapitāla ieguldīšana nebija vērsta *NordLB* kreditoru prasību apmierināšanai, un nebija izsme*LTS* arī bankas *NordLB* kapitāls.

(182) No otras puses, lietas būtība neskar arī iestādes nodokļu apgrūtinājumu. Par iestādes nodokļu maksājumiem atbildīgs ir iestādes īpašnieks (Lejassaksijas federālā zeme, *NSGV*), kurš apgādāja *NordLB* ar līdzekļiem, kas bija nepieciešami reģionālās bankas pienācīgam darbam, ciktāl viņš par tās attīstību ir izšķīries. Banka *NordLB* kapitālieguldījumu brīdī nekādā ziņā neatradās situācijā, kad vairs nav iespējams pienācīgs darbs. Kapitālieguldījums nebija nepieciešams, lai *NordLB* veiktu pienācīgu darbu. Kapitālieguldījums drīzāk notika sakarā ar jaunās maksātspējas direktīvas prasībām par pašu kapitālu, lai izvairītos no reģionālās bankas darījumu apjoma samazināšanas, respektīvi, lai nodrošinātu reģionālās bankas paplašināšanos. Līdz ar to tā varētu, atbilstoši federālās zemes noteiktam ekonomiskam aprēķinam, kā līdzīpašniece arī nākotnē izmantot tirgus izredzes konkurences cīņā. Attiecībā uz tādu federālās zemes normālu saimniecisko lēmumu nevar piemērot iestādes nodokļu "Ārkārtas priekšrakstus" ("Notvorschrift"). Tā kā nav citas piemērojamas palīdzības regulas, saskaņā ar EK līguma 87. panta 1. punktu, 88. panta 1. punktu, kapitālieguldījums, atbilstoši EK līguma 87. panta 1. punkta, 88. panta 3. punktam, jādefinē kā jauna palīdzība.

VI. **SECINĀJUMS**

(183) Komisija konstatē, ka Vācija, veicot jaunos palīdzības pasākumus, ir prettiesiski pārkāpusi EK līguma 88. panta 3. daļu.

(184) Palīdzība nevar tikt atzīta par saderīgu ar kopējo tirgu ne pēc EK līguma 87. panta 2. punkta, respektīvi, 3. punkta, ne pamatojoties uz kādu citu līguma noteikumu. Ievērojot to, palīdzība tiek paziņota par nesaderīgu ar kopējo tirgu, tā jāatceļ un prettiesiskā pasākuma palīdzības elements no Vācijas jāatprasa.

IR PIEŅEMTS ŠĀDS LĒMUMS:

1. pants

1. Starpība starp piemērotu atlīdzību 6,76 % gadā (pēc uzņēmuma nodokļiem un pirms investora nodokļiem) un starp iepriekš norunāto atlīdzību, par kuru bija vienojušās *Norddeutsche Landesbank* žirocentrāle un Lejassaksijas federālā zeme, 0,5 % gadā (pēc uzņēmuma nodokļiem un pirms investora nodokļiem) par ieguldītā kapitāla daļu, ko *Norddeutsche Landesbank* žirocentrāle kopš 1992. gada 1. janvāra varēja izmantot savos konkurences darījumos, ir ar kopējo tirgu nesaderīga palīdzība.

2. Atteikšanās no piemērotas atlīdzības 0,15 % gadā (pēc uzņēmuma nodokļiem un pirms investora nodokļiem) par to *Norddeutsche Landesbank* žirocentrālē ieguldīto kapitāldaļu, kuru tā kopš 1992. gada 1. janvāra varēja izmantot kā garantiju, ir ar kopējo tirgu nesaderīga palīdzība.

3. Summa no 1. un 2. punktā minētajām palīdzībām par aprēķina periodu no 1992. gada 1. janvāra līdz 2003. gada 31. decembrim ir 472,34 milj. EUR.

2. pants

1. Vācija atceļ 1. panta 1. un 2. punktā minēto palīdzību vēlākais līdz 2004. gada 31. decembrim.

2. Vācija veic visus nepieciešamos pasākumus, lai 1. panta 1. un 2. punktā minēto prettiesiski sniegto palīdzību pieprasītu atpakaļ no saņēmēja.

Atbilstoši 1. panta 1. un 2. punktā pieprasītā atmaksājamā palīdzība ietver sekojošo:

a) par aprēķināto laika periodu no 1992. gada 1. janvāra līdz 2003. gada 31. decembrim 1. panta 3. punktā minēto summu;

b) par aprēķināto laika periodu no 2004. gada 1. janvāra līdz brīdim, kad palīdzība atmaksāta, summu, kas aprēķināma pēc 1. panta 1. un 2. punktā minētās metodes.

3. pants

Pretprasība seko nekavējoties un pēc nacionālās procedūras, tiklīdz iespējama tūlītēja un faktiska šī lēmuma izpilde.

Pretprasības summa ir apliekama ar nodokļiem, kuri maksājami no brīža, kad prettiesiskā palīdzība bija saņēmējas rīcībā līdz brīdim, kad faktiski veikts atmaksājums.

Procenti tiek aprēķināti atbilstoši Komisijas rīkojuma (EK) Nr. 794/2004 V. daļas noteikumiem ([1]).

4. pants

Vācija divu mēnešu laikā no šī lēmuma saņemšanas brīža, izmantojot pielikumā pievienotās anketas, paziņo Komisijai par paveiktajiem pasākumiem lēmuma izpildē.

5. pants

Šis lēmums iesniegts Vācijas Federatīvajai Republikai.

Briselē, 2004. gada 20. oktobris.

Komisijas vārdā

Komisijas loceklis

Mario MONTI

([1]) OV L 140, 30.04.2004., 1. lpp.

PIELIKUMS

INFORMĀCIJA PAR KOMISIJAS LĒMUMA IZPILDI

1. **Atmaksājamās summas aprēķins**

1.1. Atsūtiet, lūdzu, informāciju par prettiesiskās palīdzības summām, kuras tika nodotas palīdzības saņēmēja rīcībā:

Maksājuma datums (°)	Summa (°)	Valūta	Saņēmēja identitāte

(°) Datums, kad palīdzība vai palīdzības daļas tika nodotas saņēmēja rīcībā (ja kāds pasākums sastāv no vairākām atlīdzībām un atsevišķām daļām, tās rakstīt jaunā rindā).
(*) Palīdzības apjomu, kas nodots saņēmēja rīcībā (norādīt bruto palīdzības ekvivalentos).

Piezīmes:

1.2. Lūdzu, paskaidrojiet, kā tiek aprēķināti procenti, kas jāmaksā par atmaksājamo palīdzību.

2. **Jau paveiktie vai ieplānotie pasākumi palīdzības atmaksāšanā**

2.1. Lūdzu, detalizēti aprakstiet, kādi pasākumi jau veikti un kādi tiek plānoti, lai veiktu tūlītēju un efektīvu palīdzības atmaksu. Lūdzu, paskaidrojiet, kādi alternatīvi pasākumi pastāv nacionālajās tiesībās, lai izpildītu pretprasību. Lūdzu, paziņojiet, ja iespējams, paveikto/plānoto pasākumu tiesisko pamatu.

2.2. Līdz kuram datumam palīdzības pretprasība tiks pabeigta?

3. **Jau realizētā pretprasība**

3.1. Lūdzu, atsūtiet informāciju par palīdzību, kuru palīdzības saņēmējs jau atmaksājis:

Datums (°)	Atmaksātā summa	Valūta	Saņēmēja identitāte

(°) Datums, kad palīdzība ir atmaksāta.

3.2. Lūdzu, atsūtiet dokumentāru pamatojumu par palīdzības summu atmaksāšanu atbilstoši tabulai 3.1. punktā.